Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru - Datganiad o Gyfrifon 2013-14

TABL CYNNWYS

	RHIF TUD.
Rhagair Esboniadol ac Adolygiad o Wariant	1-6
Datganiad o Gyfrifoldebau / Tystysgrif y Trysorydd	7
Adroddiad yr Archwiliad	8-9
Datganiadau Craidd	
Datganiad ar y Symudiad mewn Cronfeydd	10
Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant	11
Y Fantolen	12
Datganiad Llif Arian	13
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	
Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu	14-21
Nodyn 1 - Crebwyll wrth ddilyn Polisïau Cyfrifyddu	22
Nodyn 2 - Tybiannau a wneir am y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd wrth Amcangyfrif	22
Nodyn 3 - Eitemau Pwysig o Incwm a Gwariant	23
Nodyn 4 - Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen	23
Nodyn 5 - Addasiadau rhwng Sail Cyfrifyddu a Chyllido dan Reoliadau	23-25
Nodyn 6 - Trosglwyddiad i ac o'r Cronfeydd a Neilltuwyd	26
Nodyn 7 - Gwariant ac Incwm Gweithredu Eraill	26
Nodyn 8 - Incwm a Buddsoddi Ariannu a Buddsoddi	26
Nodyn 9 - Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	26
Nodyn 10 - Eiddo, Peiriannau, Offer ac Asedau Anniriaethol	27-28
Nodyn 11 - Addasiadau Ariannol	29-30
Nodyn 12 - Gwerth Teg o Asedau ac Ymrwymiadau ar Gost wedi ei Amorteiddio	31
Nodyn 13 - Rhestrau stoc	31
Nodyn 14 - Dyledwyr	32
Nodyn 15 - Arian a Chyfwerth ag Arian	32
Nodyn 16 - Credydwyr	32
Nodyn 17 - Darpariaethau	32-33
Nodyn 18 - Cronfeydd Defnyddadwy	33-34
Nodyn 19 - Cronfeydd Annefnyddadwy	34-37
Nodiadau 20 i 22-Datganiad Llif Arian–Gweithgarwch Gweithredu, Buddsoddi ac Ariannu	38-39
Nodyn 23 - Symiau a Adroddwyd ar gyfer Dyrannu Adnoddau	39-41
Nodyn 24 - Gweithrediadau Masnachu	41
Nodyn 25 - Lwfansau Aelodau	42
Nodyn 26 - Taliadau i Swyddogion	42-43
Nodyn 27 - Ffioedd Archwilio	43
Nodyn 28 - Grantiau	44
Nodyn 29 - Partïon Cysylltiedig	44-45
Nodyn 30 - Gwariant Cyfalaf ac Ariannu	45-46
Nodyn 31 - Lesoedd	46-47
Nodyn 32 - Buddion Terfynu	47
Nodyn 33 - Trafodion yn ymwneud â Buddion Ôl-gyflogi	47-52
Nodyn 34 - Natur a Maint y Risg sy'n deillio o Offerynnau Ariannol	52-53
Nodyn 35 - Ymrwymiadau wrth gefn	53
Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	54-55

RHAGAIR ESBONIADOL

1. Mae'r cyfarwyddyd gweithredol ar gyfer y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru i'w gael yn y Fframwaith Cenedlaethol a luniwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Fframwaith Cenedlaethol yn ceisio ehangu rôl y Gwasanaethau Tân ac Achub o safbwynt atal, addysgu ac ymwneud â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu, gan sicrhau'r un pryd nad amherir ar eu gallu i ymladd tanau. Ar adeg o heriau ariannol eithriadol, mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau ataliol rhagorol, gwasanaethau gorfodi diogelwch tân, ac ymateb brys i amrywiaeth o ddigwyddiadau, gan gynnwys tân, llifogydd a damweiniau traffig ar y ffyrdd.

Mae Gwasanaethau Tân ac Achub Gogledd Cymru yn paratoi cynlluniau gweithredu blynyddol er mwyn lleihau'r risgiau a gwella gwasanaethau, gyda phwyslais cynyddol ar atal ac addysgu. Mae'r Awdurdod yn parhau â'i ymrwymiad i chwarae ei ran yn creu cymunedau cryfach a diogelach, ond hefyd yn cydnabod y bydd y sefyllfa ariannol ar gyfer y dyfodol yn golygu bod y gallu i gynnal gwasanaethau yn gofyn am lawer o hyblygrwydd a dyfeisgarwch.

Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft rheolir y portffolio eiddo gan Adran Rheoli Cyfleusterau ar y cyd â Heddlu Gogledd Cymru, ac mae Ystafell Reoli'r Gwasanaeth Tân mewn adeilad sy'n cael ei rannu gyda'r Heddlu yn Llanelwy. Mae'r Awdurdod hefyd yn cymryd rhan mewn nifer o brosiectau eraill sy'n adlewyrchu amcanion y Fframwaith Cenedlaethol, er enghraifft Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc sy'n cael ei rhedeg gan ddiffoddwyr tân pan nad ydynt ar ddyletswydd, gyda changhennau ledled y Gogledd; prosiect y Ffenics sydd wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda phobl ifanc yn yr ardal; ac Addysg Diogelwch ar y Ffyrdd mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru a Gwasanaeth Ambiwlans Cymru trwy nifer o ddigwyddiadau Effeithiau Angheuol trwy'r Gogledd.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol dan y gyfraith; a'i ddiben yn bennaf yw darparu gwybodaeth glir ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru am y flwyddyn ariannol 2013-14.

2(a). Dyma'r datganiadau, a'u dibenion:-

(i) **<u>Datganiad o gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon</u>**

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd a ddelir gan yr awdurdod, wedi eu dadansoddi yn 'gronfeydd defnyddadwy' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill wrth gefn. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darpariaeth Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n rhaid eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol a ariennir gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Cyfansoddol. Mae'r Cynnydd / Gostyngiad Net cyn y llinell Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd a Neilltuwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn unrhyw drosglwyddiadau a wnaed gan yr Awdurdod yn ôl disgresiwn i neu o'r cronfeydd a neilltuwyd.

(ii) **<u>Y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant</u>**

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu gan gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â'r rheoliadau; gallai hyn fod yn wahanol i'r gost cyfrifyddu. Dangosir sefyllfa'r cyfraniad yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd.

(iii) **Datganiad ar y Sefyllfa Ariannol (Y Fantolen)**

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod fel yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd wrth gefn sydd gan yr awdurdod. Adroddir ynghylch y cronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf yn gronfeydd y gellir eu defnyddio, h.y. y cronfeydd y gallai'r Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn ddibynnol ar yr angen i gadw lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf na ellir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a colledion heb eu gwireddu (e.e. y Gronfa Ailwerthuso), lle na fyddai symiau ond yn dod ar gael i ddarparu gwasanaethau petai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd sy'n dal gwahaniaethau o ran amseru a ddangosir yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, sef 'Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu dan y rheoliadau'.

(iv) **Datganiad Llif Arian**

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n codi o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifiadau arian sy'n codi o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Awdurdod.

(vii) **Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân**

Mae hyn yn dangos sefyllfa ariannol cyfrif cronfa bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru neu iddi, a hynny er mwyn cael balans yn y cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

.

(vi) **Datganiad o gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon**

Mae hwn yn gosod cyfrifoldebau priodol yr Awdurdod a'i swyddogion am lunio a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Ar dud. 7, rhoddir datganiad ynghylch y cyfrifoldebau dros y datganiad hwn o gyfrifon.

(vii) **Nodiadau i'r Datganiadau Cyfrifyddu**

Mae'r nodiadau'n cyflwyno gwybodaeth am sail llunio'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn rhoi gwybodaeth na chyflwynir yn unlle arall yn y datganiadau ariannol, ac maent yn berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

2(b). Mae'r Datganiad Symudiad ar Gronfeydd, y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a Chyfrif y Gronfa Bensiwn yn cael eu cefnogi gan nodiadau sy'n darparu gwybodaeth ychwanegol. Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cwrdd â gofynion y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14 (y Cod) a Chod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth (SeRCOP) a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), a'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 a Diwygiadau 2007 i'r Rheoliadau.

3. CRYNODEB O FLWYDDYN ARIANNOL 2013-2014

Gwariant Refeniw 2013-2014

Cymeradwywyd cyllideb o £31,772,011ar gyfer y flwyddyn gan Aelodau'r Awdurdod. Yn Nodyn 23, ceir rhagor o fanylion am y gwariant gweithredol, sef gwariant gwirioneddol yr Awdurdod heb y newidiadau cyfrifyddu. Roedd y gwariant gwirioneddol yn is na'r hyn y cyllidebwyd ar ei gyfer, a llwyddwyd i gael hyn trwy gwtogi ar y gwariant lle bo modd er mwyn lliniaru'r pwysau a ddisgwylir yn y blynyddoedd i ddod a chreu darpariaethau ychwanegol ar gyfer ymrwymiadau posibl wrth gefn. Roedd modd i'r Awdurdod neilltuo £1 filiwn i gronfa gyfalaf i'w defnyddio i ariannu'r rhaglen gyfalaf er mwyn lleihau ffioedd dyledion yn y dyfodol.

	Cyllideb £000	Gwir £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant	32,060	30,787	(1,073)
Incwm	(288)	(351)	(63)
Gwariant Net	31,772	30,436	(1,336)
Cronfeydd a Darpariaethau a Neilltuwyd	0	1,336	1,336
Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	(31,772)	(31,772)	0
(Gwarged) /Diffyg	0	0	0
Cyfalaf			
(gan gynnwys llithriant a ddygwyd drosodd)	10,332	945	(6,387)

Cysoni 'Gwarged y Refeniw' gyda'r Gwarged ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau

	£'000
*Gwariant Net	30,405
**Addasiadau Cyfrifyddu	8433
***Cost Gwasanaethau	29,563

*ceir manylion yn Yr Alldro ar gyfer y Flwyddyn 2013/14 (uchod)
**ceir manylion yn Nodyn 23
***ceir manylion yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

Mae'r Awdurdod yn mynd i wariant refeniw ar eitemau a ddefnyddir o fewn y flwyddyn fel arfer, a chaiff hyn ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod lleol cyfansoddol yn ôl y boblogaeth. Dyma'r cyfraniadau yn 2013-14:

Awdurdod	Cyfraniad 2013/2014 £	Cyfran %
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,198,570	16.36
Cyngor Sir Ynys Môn	3,216,231	10.12
Cyngor Gwynedd	5,507,985	17.34
Cyngor Sir Ddinbych	4,593,630	14.46
Cyngor Sir y Fflint	6,955,089	21.89
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	6,300,506	19.83
CYFANSWM	31,772,011	

Derbyniodd yr Awdurdod nifer o grantiau refeniw gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn er mwyn hyrwyddo gwahanol gynlluniau yn y Gogledd. Cyfanswm y grantiau a dderbyniwyd oedd £1 filiwn (2.3 miliwn yn 2011-12). Ceir manylion am y grantiau yn Nodyn 28 i'r cyfrifon.

Ffynonellau Refeniw Cyllid sydd yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

2012/13 £'000		2013/14 £'000
31,722	Cyfraniadau'r Awdurdodau Unedol	**31,772**
39	Grantiau Refeniw	**55**
24	Llog	**21**
284	Ffioedd a Chostau	**275**

Gwariant Cyfalaf 2013/14

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn oedd £945 miliwn. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 30 i'r cyfrifon.

2012/13 £'000		2013/14 £'000
2,380	Eiddo – Adnewyddu, addasu, adeiladau newydd	1,821
193	Cerbydau a Pheiriannau	1,929
502	Offer yr Ochr Weithredol a TGCh	195
3,075	**Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf**	**3,945**

Benthyg Cyfalaf

Dan y Cod Materion Ariannol, gall yr Awdurdod ariannu'r rhaglen gyfalaf yn unol â pha ddull bynnag o ariannu sydd fwyaf cost-effeithiol. Yn 2013-2014, ariannwyd y rhaglen gyfalaf yn bennaf gan fenthyciadau mewnol (£2,522k) a chyfraniad o'r refeniw (£543k). O'r holl wariant cyfalaf, roedd £880k ar gyfer prosiect Wrecsam oherwydd fod taliad yn ddyledus i Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaeth Ambiwlans Cymru.

Cyflwynwyd adroddiad manwl am weithgarwch ariannol y flwyddyn i'r Awdurdod Tân ar 16 Mehefin 2014, ac mae ar gael ar wefan y Gwasanaeth Tân (www.gwastan-gogcymru.org.uk).

Ymrwymiad Pensiynau

Yn 2013-14, ymddeolodd 8 aelod o staff lifrai amser cyflawn a 3 aelod o staff y system RDS. Bu mymryn o ostyngiad yng nghost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw o'i gymharu â'r llynedd £2,262 miliwn (£2.28 miliwn 12/13) oherwydd ymddeoliadau yn ystod y flwyddyn a'r ffaith fod recriwtio wedi ei rewi. Bu gostyngiad o £235.57 miliwn (£242,16 miliwn yn 12/13) oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd. Yr ymrwymiad a aseswyd yn actiwaraidd ar 31 Mawrth 2014 i'r cynllun pensiwn Llywodraeth Leol oedd £8.41 miliwn (£9.74 miliwn yn 12/13), sydd hefyd yn ostyngiad oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd.

Dan Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (Buddion Gweithwyr), mae gofyn i'r Awdurdod ddarparu manylion asedau ac ymrwymiadau'r dyfodol ar gyfer pensiynau sy'n daladwy i weithwyr y gorffennol a'r presennol. Amlinelllir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon.

Cost neu gredyd perthnasol neu anarferol

Oherwydd rhai problemau gyda'r rhaglen gyfalaf, yn arbennig mewn perthynas â phrosiect Wrecsam, bu angen codi £0.88m ar y cyfrif refeniw yn 2012/13 am ffioedd proffesiynol am waith a wnaed gan nad oedd yn eglur a ellid dyrannu'r costau hyn i'r rhaglen gyfalaf. Datryswyd y mater hwn erbyn hyn ac mae'r cynllun wedi cychwyn felly mae'r ffioedd wedi eu trosglwyddo i'r rhaglen gyfalaf. Dangosir yr ymrwymiad ar y fantolen fel credydwr, ac mae nodyn 16 i'r cyfrifon yn cynnwys y swm hwn o dan Awdurdodau Lleol.

Costau Ariannu Cyfalaf

Y gost a roddwyd ar gyfrifon refeniw'r gwasanaeth i adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd i ddarparu gwasanaethau oedd £765 miliwn. Dyma gost dybiannol ar gyfer dibrisiant, a gwneir addasiad i'r balans diwedd blwyddyn fel nad yw'n effeithio ar y cyfraniadau sydd eu hangen i ariannu'r gwasanaeth. Y gost wirioneddol i'r gwasanaeth am gyfalaf ariannu yw £390k o log benthyciad, a £2,052k o Ddarpariaeth Isafswm Refeniw a Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol.

Mae'r cynnydd mewn benthyciad yn ddibynnol ar nifer o ffactorau; swm y gwariant cyfalaf i'w ariannu trwy fenthyca a dyled y benthyciad i'w dalu'n ôl fel rhan o'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw. Dyled benthyciad yr yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2014 oedd £24.320 miliwn.

Darpariaethau a Chronfeydd wrth gefn

Mae gan yr Awdurdod ddarpariaethau i ddiwallu sawl ymrwymiad i ddod yn sgîl digwyddiadau yn y gorffennol. Y balans ar ddechrau'r flwyddyn oedd £0.441 miliwn, ac ar ddiwedd y flwyddyn roedd yn £0.764 miliwn. Roedd y symudiad yn y flwyddyn yn ganlyniad neilltuo arian ychwanegol i ymorol am ôl-gyfraniadau pensiwn i staff y system RDS yn dilyn hawliad cyflog cyfartal.

Rhoddwyd arian o'r neilltu mewn cronfa gyfalaf, £2.44 miliwn, i'w ddefnyddio i ariannu'r rhaglen gyfalaf er er mwyn lleihau ffioedd dyledion yng nghyllidebau'r dyfodol.

Yn Nodiadau 17 ac 18 i'r datganiadau ariannol craidd, ceir rhagor o fanylion am y darpariaethau a'r cronfeydd a ddelir.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd sydd ohoni

Roedd y dirywiad economaidd cenedlaethol, ynghyd â chanlyniadau'r Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant ym mis Tachwedd 2010, yn rhoi arwydd o lefel y toriadau i wasanaethau cyhoeddus sydd i'w ddisgwyl yn y blynyddoedd i ddod. Er mwyn sicrhau y byddai'r Awdurdod yn gallu bodloni'r toriadau hyn a chynnal y lefelau gwasanaeth, cytunwyd ar gynllun tair blynedd, gan osod targedau arbedion i'w sicrhau dros y tair blynedd nesaf. 2013-14 oedd trydedd flwyddyn y cynllun tair blynedd, a'r targed arbedion y cytunwyd arno oedd £835k. Roedd y rhan fwyaf o'r arbedion ar ofal tân rheng flaen trwy newid y system rota. Ceir arbedion eraill trwy rewi rhywfaint o swyddi'r ochr gefnogol a diogelwch tân cymunedol. Roedd deiliaid cyllidebau yn ymwybodol o'r angen i weld ffyrdd i fod yn effeithlon ac i gael arbedion lle bo modd, nid yn unig yn y dyfodol ond hefyd o fewn y flwyddyn ariannol. Gyda'r mesurau hyn yn eu lle, mae'r Awdurdod wedi llwyddo i gyrraedd ei darged arbedion, ac i wneud arbedion pellach o fewn y flwyddyn. I'r dyfodol, mae'r Awdurdod wedi gosod cyllideb wedi ei rhewi ar gyfer 2014/15 gydag unrhyw gynyddiadau cyllidebol yn dod o'r cronfeydd. Mae'r Aelodau wedi cytuno i osod cynllun pum mlynedd ar gyfer blynyddoedd ariannol 2015 i 2020 er mwyn cael rhywfaint o sefydlogrwydd ariannol yn y broses o osod y gyllideb.

4. GWYBODAETH YCHWANEGOL

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Drysorydd yr Awdurdod ym Modlondeb, Conwy. Hefyd, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i ddarllen y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir yn y wasg leol, ac ar wefannau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (www.conwy.gov.uk), fod y cyfrifon ar gael i'w darllen.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEB AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod:

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yr yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD
Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod). Mae'n ofynnol i'r Datganiad o Gyfrifon gyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2014.

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yna wedi eu defnyddio'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifiadau a oedd yn rhesymol a darbodus;
- cydymffurfio â Chod awdurdodau lleol.

Mae'r Trysorydd hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfoes;
- cymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll ac anghysonerau eraill.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD
DATGANIAD O GYFRIFON 2013/2014

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2013 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

ARWYDDWYD:____ DYDDIAD:______
K W FINCH CPFA)
Trysorydd Awdurdod Tân Gogledd Cymru

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU AWDURDOD TÂN GOGLEDD CYMRU

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig:

- Awdurdod Tân Gogledd Cymru; a
- Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2014 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian, a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yn gyfraith berthnasol, ac mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Leol yn y Deyrnas Unedig 2013/14 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Cyfrifoldebau unigol y swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr eglurwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon sydd ar dud. 7, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys datganiad cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, sy'n rhoi golwg gwir a theg.
Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu ac unrhyw nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (Y Deyrnas Unedig ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â'r Safonau Moesegol ar gyfer Archwilwyr gan y Bwrdd Arferion Archwilio.

Cwmpas yr archwiliad a'r datganiadau cyfrifyddu

Mae archwiliad yn golygu cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig sy'n ddigon i roi sicrwydd rhesymol fod y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn rhydd o gamddatganiadau pwysig, p'un ai oherwydd twyll neu gamgymeriad. Mae hyn yn cynnwys asesiad o p'un ai yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Awdurdod Tân Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, ac wedi eu defnyddio'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; natur resymol yr amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wneir gan y swyddog ariannol cyfrifol a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Hefyd, rwyf wedi darllen yr holl wybodaeth ariannol ac annariannol yn y Rhagair Esboniadol er mwyn nodi unrhyw anghysonderau pwysig gyda'r datganiadau cyfrifyddu archwiliedig a'r nodiadau cysylltiedig ac i nodi unrhyw wybodaeth anghywir o bwys ar sail yr wybodaeth a gefais i wrth gyflawni'r archwiliad, neu wybodaeth o bwys sy'n anghyson â hynny. Os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau amlwg, byddaf yn ystyried y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân Gogledd Cymru
Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:
- yn rhoi golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru fel yr oedd ar 31 Mawrth 2014, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013/14.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi golwg gwir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2014, ynghyd â swm a lleoliad asedau ac ymrwymiadau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013/14.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth sydd yn y Rhagair Esboniadol am y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig wedi eu paratoi yn eu cylch, yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion yr wyf yn adrodd yn eu cylch trwy eithriad

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd ynghylch y Datganiad Llywodraethu yr wyf yn adrodd i chi os nad yw, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â'r Fframwaith *Delivering Good Governance in Local Government* a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o ganlyniad i'm harchwiliad.

Ardystiad o gwblhau archwiliad

Rwy'n tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru,
24 Heol y Gadeirlan,
Caerdydd,
CF11 9LJ

Medi 2014

DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

Symudiad yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn ar gyfer blynyddoedd yn diweddu 31 Mawrth 2013 & 2014	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth gefn grant a glustnodwyd	Cronfa wrth gefn talebau cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid ei defnyddio	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2012		**1,144**	**896**	**0**	**2,040**	**(199,364)**	**(197,324)**
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn 2012-13							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(10,319)	0	0	(10,319)	0	(10,319)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	(28,576)	(28,576)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(10,319)**	**0**	**0**	**(10,319)**	**(28,576)**	**(38,895)**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	5	10,351	0	(39)	10,312	(10,312)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		32	0	(39)	(7)	(38,888)	(38,895)
Cyweiriad		0	0	0	0	0	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd	6	433	(472)	39	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2012/13		**465**	**(472)**	**0**	**(7)**	**(38,888)**	**(38,895)**
Balans 31 Mawrth 2013		**1,609**	**424**	**0**	**2,033**	**(238,252)**	**(236,219)**

Symudiad yn Natganiad Cronfeydd wrth Gefn	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth gefn grant ac glustnodwyd	Cronfa wrth gefn talebau cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid ei defnyddio	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2013		**1,609**	**424**	**0**	**2,033**	**(238,252)**	**(236,219)**
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod 2013/14							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(9,552)	0	0	(9,552)	0	(9,552)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	18,448	18,448
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(9,552)**	**0**	**0**	**(9,552)**	**18,448**	**8,896**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	5	10,990	0		10,990	(10,990)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		1,438	0	0	1,438	7,458	8,896
Cyweiriad		0	0	0	0	0	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd	6	(1,322)	1,322	0	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2013/14		**116**	**1,322**	**0**	**1,438**	**7,458**	**8,896**
Balans 31 Mawrth 2014		**1,725**	**1,746**	**0**	**3,471**	**(230,794)**	**(227,323)**

Y CYFRIF CYNHWYSFAWR INCWM A GWARIANT

2012/13				2013/14			
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
2,215	(60)	2,155	Diogelwch Tân Cymunedol - Arolygiad ac Ardystiad		2,084	(63)	2,021
4,198	0	4,198	Diogelwch Tân Cymunedol - Atal ac Addysgu		3,974	0	3,974
21,140	(236)	20,904	Diffodd Tân - Ymateb Gweithredol		19,810	(222)	19,588
3,654	0	3,654	Diffodd Tân - Cyfathrebu a throi allan		3,571	0	3,571
228	0	228	Diffodd Tân - Diogelu Cyflenwadau dwr		192	0	192
205	0	205	Costau Craidd Corfforaethol a Democrataidd		198	0	198
38	0	38	Costau heb eu dosbarthu		19	0	19
31,678	**(296)**	**31,382**	**Cost Gwasanaethau**		**29,848**	**(285)**	**29,563**
0	(39)	(39)	Gwariant Gweithredu Arall	**7**	554	0	554
11,543	(795)	10,748	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**8**	11,228	(21)	11,207
0	(31,772)	(31,772)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol		0	(31,772)	(31,772)
		10,319	**(Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau**				**9,552**
		(192)	Gweddill neu ddiffyg ar ailbrisio eiddo ac asedau offer				0
		28,768	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net				(18,448)
		28,576	**Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**(18,448)**
		38,895	**Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**				**(8,896)**

Y FANTOLEN

31 Mawrth 2013		Nodyn	31 Mawrth 2014
£'000			£'000
37,032	Eiddo ac Offer	10	37,761
0	Asedau nas ellid eu cyffwrdd	10	0
37,032	**Asedau Hir Dymor**		**37,761**
383	Rhestr Eiddo	13	449
2,548	Dyledwyr Tymor Byr	14	2,419
2,236	Arian a chyfwerth ariannol	15	1,531
5,167	**Asedau Cyfredol**		**4,399**
10,008	Benthyca tymor byr	11	10,654
2,998	Credydwyr tymor byr	16	3,407
141	Darpariaethau	17	127
13,147	**Rhwymedigaethau Cyfredol**		**14,188**
251,900	Rhwymedigaeth Pensiwn	33	243,981
300	Darpariaethau	17	667
13,071	Benthyca Hir Dymor	11	10,647
265,271	**Rhwymedigaethau Hir Dymor**		**255,295**
(236,219)	**Asedau Net**		**(227,323)**
2,033	Cronfeydd wrth Gefn gellid defnyddio	18	3,471
(238,252)	Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defnyddio	19	(230,794)
(236,219)	**Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn**		**(227,323)**

DATGANIAD LLIF ARIAN

2012/13		Nodyn	2013/14
£'000			**£'000**
10,319	Gweddill/Diffyg Net ar Ddarpariaeth o Wasanaethau		9,552
(11,362)	Addasiadau i'r Net (Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau ar gyfer Symudiadau di-ariannol		(12,953)
(333)	Addasiadau i Eitemau wedi'u cynnwys yn y net (Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu		(369)
(1,376)	Llif Arian Net o Weithgareddau gweithredu	20	(3,770)
2,700	Gweithgareddau Buddsoddi	21	3,402
(2,359)	Gweithgareddau ariannu	22	1,073
(1,035)	Net (Cynnydd) neu Ostyngiad mewn arian neu gyfwerth ariannol		705
(1,201)	**arian a chyfwerth ariannol ar ddechrau'r cyfnod adroddi**		**(2,236)**
(2,236)	**Arian a chyfwerth ariannol ar ddiwedd y cyfnod adroddi**	15	**(1,531)**

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

DATGANIAD O BOLISÏAU CYFRIFYDDU

1. CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod am flwyddyn ariannol 2013-14, a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2014. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad blynyddol o Gyfrifon dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, ac mae'r Rheoliadau hynny yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi gydag arferion cyfrifyddu priodol. Yn bennaf, mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14 (y Cod) a Chod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth 2013-14 (SERCOP), a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r cyfarwyddyd statudol a gyhoeddwyd dan Adran 12 o Ddeddf 2003.

Yr arfer cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, a hwnnw wedi ei addasu trwy ailwerthuso rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynau ariannol.

Mae'r gymhareb rhwng Ymrwymiadau Cyfredol ac Asedau Cyfredol yn uchel, a byddai hyn yn dangos fod gan yr Awdurdod broblem gyda hylifedd efallai o ran bod heb ddigon o adnoddau ar gael i ddiwallu ei rwymedigaethau tymor byr. Fodd bynnag, mae modd i'r Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan Fwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a ffynonellau eraill, ac nid oes risg sylweddol os bydd yn methu cael cyllid i gwrdd â'i rwymedigaethau.

2. INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, rhoddir cyfrif am yr incwm a'r gwariant, yn net o TAW, yn y flwyddyn y maent yn codi, nid pan wneir neu pan dderbynnir y taliadau arian parod. Yn arbennig:

- Rhoddir cyfrif am y ffioedd, costau a rhenti sy'n ddyledus gan gwsmeriaid fel incwm ar y dyddiad y mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Cofnodir y cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad yn cael eu derbyn a phryd y cânt eu defnyddio, nodir hwy fel stoc ar y Fantolen.
- Nodir gwaith fel gwariant pan fydd wedi ei gwblhau, a chyn hynny caiff ei nodi ar y Fantolen fel gwaith yn mynd rhagddo.
- Rhoddir cyfrif am y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbynadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian sy'n cael ei osod neu ei benderfynu gan y contract.
- Pan fo incwm a gwariant wedi ei gydnabod, ond nad oes arian wedi ei dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr y swm perthnasol ar y Fantolen. Pan fo amheuaeth a fydd dyledion yn cael eu setlo, ysgrifennir balans y dyledwyr a nodir cost ar y refeniw am yr incwm na fydd modd ei chasglu efallai.

3. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Arian yw arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gost ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Cyfwerth ag arian yw buddsoddiadau sy'n aeddfedu ymhen tri mis neu lai o ddyddiad caffael, ac maent i'w troi'n symiau hysbys o arian gyda risg ansylweddol o newid gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir yr arian a'r cyfwerth ag arian yn net o orddrafftiau banc sy'n daladwy ar gais ac sy'n rhan annatod o reolaeth arian yr Awdurdod.

4. COSTAU AR Y REFENIW AM ASEDAU ANGHYFREDOL

Darperir dibrisiad ar gyfer cerbydau ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Mae adeiladau wedi eu dibrisio ar sail llinell syth dros oes ddefnyddiol amcangyfrifiedig yr asedau, fel y cyflenwyd gan Wilks Head and Eve, y Syrfëwyr Siartredig.

Caiff dibrisiad ei godi ar adrannau'r gwasanaeth o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Caiff y swm hwn ei gredydu ar Falans y Gronfa Gyffredinol, felly mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Caiff asedau eu dibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth dros y cyfnodau canlynol:-

Adeiladau	20-75 blynedd
Seilwaith	10-20 blynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3-20 blynedd
Asedau Anniriaethol	5-15 blynedd

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiad, ailwerthusiad a cholledion amhariadau neu amorteiddiad. Fodd bynnag, y mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r refeniw at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Fodd bynnag, mae'r cyfraniad o Fantolenni'r Gronfa Gyffredinol (MRP) yn cymryd lle'r dibrisiad, ailwerthusiad a cholledion amhariadau ac amorteiddiad drwy drosglwyddiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Symudiad mewn Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

5. BUDDION GWEITHWYR

Buddion yn daladwy yn ystod cyflogaeth

Bydd cyflogau a thaliadau'n gysylltiedig â chyflogaeth yn cael eu cydnabod yn y cyfnod pryd y derbynnir y gwasanaeth gan y gweithwyr. Mae cost hawliad seibiant blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd gan y gweithwyr ar ddiwedd y cyfnod yn cael ei chydnabod yn y datganiadau ariannol i'r graddau y mae gan y gweithwyr hawl i gario seibiant drosodd i'r cyfnod canlynol.

Buddion terfynu

Buddion terfynu yw symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad a wneir gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, a chânt eu talu ar sail croniadau i'r Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

6. BUDDION ÔL-CYFLOGI

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol, sy'n diwallu anghenion grwpiau gwahanol o weithwyr. Dyma'r cynlluniau:

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (CPDT)

Mae cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gynllun gyda buddion, nad yw'n cael ei ariannu, ac ystyr hynny yw nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi eu casglu i gwrdd â'r ymrwymiadau o ran pensiynau a rhaid creu arian i gwrdd â'r taliadau pensiwn eu hunain pan maent yn ddyledus. Mae cyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr yn seileidig ar gyfran o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac mae hyn yn destun ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon, ac mae'n cael ei neilltuo er mwyn sicrhau eglurder, gweler Nodyn 19, 33 a 'Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân' ar dud. 52 i gael rhagor o fanylion. Trwy'r gronfa bensiwn y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb o ran talu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, y rhai sy'n eu goroesi ac eraill sy'n gymwys am fuddion dan y cynllun.

Caiff ymrwymiad tymor hir amcangyfrifiedg yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau eu hun eu datgelu gan Nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan IAS 19.

Staff yr Ochr Gefnogol a'r Ystafell Reoli

Dyma gynllun a ariennir, gyda'r pensiwn yn cael ei dalu o'r cronfeydd buddsoddi gwaelodol a reolir gan gronfa bensiwn Cyngor Sir y Fflint (y 'gronfa') sy'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL). Actiwarïaid sy'n pennu cyfradd cyfraniad y cyflogwr. Mae rhagor o gostau'n codi mewn perthynas â rhai pensiynau a delir i weithwyr sy'n ymddeol ar sail heb ei ariannu. Gweler Nodyn 33 am ragor o fanylion.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y mae'r datganiadau ariannol wedi eu hawdurdodi i gael eu cyhoeddi. Gellir nodir dau fath o ddigwyddiad.

a) y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd (digwyddiadau sy'n addasu ar ôl y cyfnod adrodd), a
b) y rheini sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd (digwyddiadau nad ydynt yn addasu ar ôl y cyfnod adrodd).

8. EITEMAU EITHRIADOL

Pan fo eitemau incwm a gwariant yn bwysig, datgelir eu natur a'u swm ar wahân, naill yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, gan ddibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i ddeall perfformiad ariannol yr Awdurdod.

9. ADDASIADAU I'R CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau i'r cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwall pwysig. Rhoddir cyfrif yn rhagolygol am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod pryd y bydd y newid yn effeithio arnynt ac nad ydynt yn arwain at addasiad cyn y cyfnod.

Ni chaiff newidiadau i bolisïau eu gwneud ond pan fo hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu bod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effeithiau trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud am yn ôl (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi newydd wedi cael ei ddilyn erioed.

10. OFFERYNNAU ARIANNOL

Y diffiniad o Offeryn Ariannol yw 'unrhyw gytundeb sy'n achosi ased ariannol un endid ac ymrwymiad ariannol neu offeryn ecwiti un arall'. Bydd ymrwymiadau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg, ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Bydd y llog blynyddol a delir ac a dderbynir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cludo'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi ei luosogi gan gyfradd effeithiol y llog ar gyfer yr offeryn. O ran pob benthyciad a buddsoddiad sydd gan yr Awdurdod, y symiau sydd yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n aros, ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

11. BUDDSODDIADAU

Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar eu cost i'r Awdurdod, a chânt eu heitemeiddio mewn Nodyn ar wahân.

12. TROSI ARIAN TRAMOR

Mae'r rhan fwyaf o drafodion yr Awdurdod mewn punnoedd sterling. Pan fo'r Awdurdod wedi cael trafodion mewn arian tramor, caiff yr arian ei drosi i bunnoedd sterling ar y gyfradd gyfnewid pryd y gwnaed y trafodion.

13. RHOI CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Ni ellir rhoi grantiau'r Llywodraeth yn erbyn asedau sefydlog, ond bydd grantiau'r llywodraeth (a chyfraniadau eraill) yn cael eu cydnabod ar unwaith yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant pan fo'r amodau gofynnol wedi cael eu bodloni. Yna, trosglwyddir yr incwm i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf neu'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio, yn ddibynnol ar p'un ai bydd wedi ei ddefnyddio ai peidio. Yn ei hanfod, defnyddir Grantiau'r Llywodraeth a ddyfernir ar gyfer cynlluniau cyfalaf fel ffynhonnell arian ar gyfer y rhaglen gyfalaf.

14. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi cael eu prisio gan ddefnyddio FIFO neu fformiwlâu cost ar gyfartaledd wedi eu pwysoli. Pan fo telerau taliadau gohiriedig ar gyfer prynu rhestrau stoc, ystyrir hyn yn drefniant ariannu, ac mae'r gwahaniaeth rhwng y pris a fyddai wedi cael ei dalu o dan delerau credyd "arferol" a'r swm a dalwyd mewn gwirionedd wedi cael ei gydnabod fel gwariant llog dros y cyfnod ariannu.

15. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Pan mai'r Awdurdod sy'n cynnal pob risg a gwobr bod yn berchen ar ased ar les, caiff yr ased ei chofnodi fel Eiddo, Peiriannau ac Offer a chofnodir ymrwymiad cyfatebol. Y gwerth a gydnabyddir ar gyfer y ddau yw'r isaf o werth teg yr ased neu werth presennol isafswm y taliadau les, wedi ei ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhlyg yn y les. Y gyfradd llog sy'n ymhlyg yw'r hyn sy'n cynhyrchu cyfradd llog rheolaidd a chyson ar yr ymrwymiad sy'n weddill. Caiff yr ased a'r ymrwymiad eu cydnabod ar gychwyn y les, a chânt eu dadgydnabod pan gaiff yr ymrwymiad ei ryddhau, ei ganslo neu pan ddaw i ben. Caiff y rhent blynyddol ei rannu rhwng ad-dalu'r ymrwymiad a'r cost cyllido. Caiff y gost cyllido flynyddol ei chyfrifo trwy roi'r gyfradd llog sy'n ymhlyg at yr ymrwymiad sy'n weddill, a chaiff ei chodi ar y Costau Ariannu yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm.

Lesoedd Gweithredu

Pan fo asedau ar gael i'w defnyddio dan drefniadau les, caiff y rhenti sy'n daladwy eu codi ar gyfrif y gwasanaeth priodol ar sail llinell syth, ni waeth beth fo'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r costau'n ymddangos yn y Fantolen. Felly hefyd, caiff yr ymrwymiad i dalu costau rhentu yn y dyfodol eu heithrio, ond atodir Nodyn ar wahân i'r Fantolen.

16. DYRANNU COSTAU GWEINYDDOL CANOLOG

Mae'r gwasanaethau gweinyddol canolog mawr, megis Cyllid, Rheoli Eiddo a'r Gefnogaeth Gyfreithiol a Gweinyddol yn cael eu prynu gan Awdurdodau Lleol eraill. Mae'r costau hyn, a chostau gweinyddiaeth ganolog yn yr Awdurdod Tân, wedi cael eu dyrannu i wasanaethau rheng-flaen yn unol â Datganiad CIPFA ar Gyfrifyddu Gorbenion a Chod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau, ac eithrio:

- Craidd Corfforaethol a Democrataidd – costau sy'n ymwneud â statws yr Awdurdod fel sefydliad amlswyddogaethol a democrataidd.
- Costau heb eu dosrannu – cost y buddion yn ôl disgreisiwn a roddir i weithwyr sy'n ymddeol a cholledion amhariadau i'w codi ar Asedion a Ddelir ar Werth.

Diffinir y ddau gategori costau hyn yn SeRCOP, a rhoddir cyfrif amdanynt fel penawdau ar wahân yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, fel rhan o Gost Gwasanaethau.

17. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Cydnabod
Caiff Eiddo, Peiriannau ac Offer eu cyfalafu pan:

- mae'n cael ei gadw i'w ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau neu i ddibenion gweinyddol;
- mae'n debygol y bydd buddion economaidd yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod, neu y bydd gwasanaeth yn debygol o gael ei ddarparu iddo;
- mae disgwyl iddo gael ei ddefnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol;
- gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy;
- mae'r eitemau'n rhan o gost gychwynnol cyfarparu neu sefydlu adeilad newydd neu wrth adnewyddu gorsaf neu swyddfeydd, ni waeth beth fo'u cost unigol neu ar y cyd. Pan fo ased mawr, er enghraifft adeilad, yn cynnwys nifer o gydrannau gyda gwahaniaeth mawr yn oes yr ased, e.e. peiriannau ac offer, yna caiff y cydrannau hyn eu trin fel asedau ar wahân, a'u dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol eu hunain.

Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau

Caiff yr asedau eu dal gan y gwasanaeth am eu hoes economaidd ddefnyddiol am y cyfnodau a ganlyn;

Adeiladau	20-75 blynedd
Seilwaith	10-20 blynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3-20 blynedd
Asedau Anniriaethol	5-15 blynedd

Asedau Anarbenigol yr Ochr Weithredol ac Anweithredol

Mae tir ac adeiladau anarbenigol yr ochr weithredol ac anweithredol yn cael eu cario drosodd ar Werth Teg, sy'n cael ei bennu fel arfer yn ôl tystiolaeth y farchnad, sef yn gyffredinol y gwerth ar y farchnad agored, ond mae'r Cod yn caniatáu i'r rhain gael eu cario drosodd ar y gwerth defnydd presennol.

Asedau o Natur Arbenigol

O ran asedau o natur arbenigol lle nad oes unrhyw dystiolaeth ar y farchnad, mae amcangyfrif o werth teg wedi cael ei seilio ar Gost Amnewid Dibrisiedig (*Depreciated Replacement Cost (DRC*)), gyda'r prisiad yn Ased Cyfwerth Modern (*Modern Equivalent Asset (MEA*)) gan ddefnyddio'r dull "adeiladu ar unwaith". Mae gorsafoedd tân yn cael eu cynnwys yn y categori hwn.

Tir ac Adeiladau

Rhoddwyd cyfrif am dir ac adeiladau ar wahân, a thybir bod oes ddiddiwedd gan dir.

Asedau sy'n cael eu Hadeiladu

Mae asedau sy'n cael eu hadeiladu wedi cael eu prisio ar gost hanesyddol.

Asedau dros ben

Mae asedau dros ben wedi cael eu prisio ar Werth Teg, sef yr hyn a ystyrir yn werth ar y farchnad agored. Pan nad yw'r ased yn cael ei ddal er mwyn creu llif arian, y gwerth a ddefnyddir yw gwerth presennol potensial gwasanaeth yr ased sy'n weddill, a thybir bod hynny yn gyfwerth o leiaf â chost amnewid y potensial gwasanaeth hwnnw a'i ddefnyddio fel mesur o werth teg.

Os yw'r ased dros ben o natur arbenigol, yna bydd y gost amnewid dibrisiedig wedi cael ei ddefnyddio fel amcangyfrif o werth teg. Mae asedau dros ben wedi eu dibrisio, gyda'r dibrisiad wedi ei ddangos yn erbyn "costau na ddosrannwyd" yn hytrach na gwasanaeth penodol.

Cyfrifyddu Cydadrannol

Cydran o eiddo, peiriant ac offer yw eitem sydd â chost yn sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr ased. Dylid dibrisio cydrannau'n unigol dros eu hoes ddefnyddiol. Fodd bynnag, wrth drosi i'r Cod, nid yw cyfrifyddu cydrannol ond wedi cael ei ddefnyddio pan fo cydran yn cael ei newid neu ei wella'n rhannol, a'r hen gydran wedi ei ddadgydnabod.

Ailbrisio

Pan fo ased yn cael ei ailbrisio, gwneir Nodyn rhwng y Gronfa Ailbrisio a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf, sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiad yn seiliedig ar gost hanesyddol a swm yr ailbrisiad.

Colledion Ailbrisio

Bydd colled ailbrisio o ganlyniad i dreulio budd economaidd, os bydd gwraged ailbrisio ar yr ased hwnnw, yn cael ei godi i ddechrau yn erbyn y gwarged i faint y gwarged hwnnw, gyda balans y golled yn cael ei godi ar y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Cafodd y prisiad llawn diwethaf o'r eiddo ei gynnal ar 1 Ebrill 2009 gan Wilks Head and Eve, cwmni priswyr o Lundain. Cafodd nifer o eiddo eu hailbrisio ar 1 Ebrill 2012 oherwydd i waith gael ei wneud ar yr eiddo hyn ac yn rhan o'r polisi a gyflwynwyd gan yr Awdurdod i brisio ei eiddo ar raglen dreigl yn hytrach na gwneud prisiad llawn bob 5 mlynedd. Ni chafodd unrhyw eiddo ei ailbrisio yn 2013/14 gan mai bychan oedd y gwaith a a wnaed ar y portffolio eiddo. Mae'r lle swyddfeydd wedi eu prisio ar werth eu defnydd presennol, ac mae'r gorsafoedd tân ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif yr oes sydd ar ôl i holl adeiladau'r Awdurdod er mwyn gallu cyfrifo cost dibrisio. Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar gost hanesyddol, sef y gost gyfredol ar asedau oes fer ac sy'n dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Amhariad

Mae'r asedau'n cael eu cario heb fod dim uwch na'u swm adferadwy, a mesurir yr amhariad trwy gymharu'r gwerth sy'n cael ei gario gyda'r uchaf o'r gwerth teg, llai y costau i werthu (cyfwerth â'r pris gwerthu net) a'r gwerth o'u defnyddio. Bydd yr amhariad yn cael eu fesur bob blwyddyn, ac mae'r dangosyddion i wrth-droi'r amhariad yr un fath ar gyfer asedau diriaethol ac asedau anniriaethol. Bydd yr holl golledion amhariad ar asedau wedi eu hailbrisio yn cael eu cydnabod yn y Gronfa Ailbrisio Ailbrisio hyd at y swm yn y Gronfa Ailbrisio ar gyfer pob ased unigol.

18. DERBYNIADAU CYFALAF

Bydd derbyniadau asedau y cafwyd gwared arnynt yn cael eu dal fel Derbyniadau Cyfalaf Defnyddadwy yn y gronfa Derbyniadau Cyfalaf Defnyddadwy hyd oni fyddant yn cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

19. CRONFEYDD DROS BEN A DARPARIAETHAU

Gwneir darpariaethau pan fo rhywbeth wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth ar yr awdurdod sy'n debygol o ofyn am setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle bo amseriad y trosglwyddiad yn ansicr.

Codir tâl am y darpariaethau ar gyfrif refeniw'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn y mae'r awdurdod yn dod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan wneir y taliadau, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a sefydlir yn y Fantolen. Bydd setliadau amcangyfrifol yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – lle bo hi'n fwy tebyg na pheidio na fydd angen trosglwyddo buddion economaidd bellach (neu y gwneir setliad is na'r disgwyl), bydd y ddarpariaeth yn cael ei gwrth-droi a'i chredydu'n ôl i gyfrif refeniw priodol y gwasanaeth.

Mae'r Awdurdod yn cadw cronfeydd i ymorol am wariant yn y dyfodol. Cânt eu datgelu o fewn y fantolen, ac esbonnir eu diben yn nodiadau'r fantolen.

20. YMRWYMIADAU AMODOL

Bydd ymrwymiad amodol yn codi pan fo digwyddiad wedi bod sy'n gwneud ymrwymiad posib ar yr Awdurdod na chaiff ei gadarnhau ond trwy fodolaeth, neu fel arall, rywbeth nad yw'n llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Bydd ymrwymiadau amodol eraill yn codi mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Ni fydd ymrwymiadau amodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond yn cael eu datgelu mewn Nodyn i'r cyfrifon.

21. TRETH AR WERTH

Mae TAW yn cael ei gynnwys yn y cyfrifon incwm a gwariant, boed o natur gyfalaf neu refeniw, dim ond i'r graddau y mae'n anadferadwy.

22. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Mae asedau anniriaethol a greir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle bo'r meini prawf ar gyfer cydnabod yn cael eu hateb. Dyma'r meini prawf: rhaid iddi fod yn bosib gwahanu'r ased oddi wrth yr endid, rhaid i'r endid reoli'r ased, rhaid bod budd economaidd yn y dyfodol i'r ased, rhaid iddi fod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn llifo i'r endid, ac y gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy. I ddechrau, bydd yr ased anniriaethol yn cael ei fesur ar gost, bydd pob ailbrisiad yn cael eu codi i ddechrau ar y gronfa ailbrisio, ac nid oes uchafswm ar oes ddefnyddiol yr ased.

23. SAFONAU CYFRIFYDDU A GYHOEDDWYD OND NA FABWYSIADWYD ETO

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2014/15 (y Cod) wedi cyflwyno nifer o newidiadau mewn polisïau cyfrifyddu a fydd yn ofynnol o 1 Ebrill 2014 ymlaen. Petai'r rhain wedi eu mabwysiadu ar gyfer blwyddyn ariannol 2013/14 ni fyddai unrhyw newidiadau o bwys, fel y nodir isod.

Mae nifer o safonau newydd a diwygiedig wedi dod i fynd i'r afael â chyfrifyddu ar gyfer cydgrynhoi, ymwneud â threfniadau ar y cyd a datganiad ymwneud mewn endidau eraill. Mae'r rhain yn cynnwys:

- *IFRS 10 Datganiadau Ariannol wedi eu cydgrynhoi* – Mae'r safon hon yn cyflwyno diffiniad newydd o reolaeth, sy'n cael ei ddefnyddio i bennu pa endidau syn cael eu cydgrynhoi at ddibenion cyfrifon grŵp.
- *IFRS 11 Trefniadau ar y Cyd* – Mae'r safon hon yn ymdrin â chyfrifyddu ar gyfer 'trefniant ar y cyd', a'r diffiniad o hynny yw trefniant drwy gontract y mae dau neu ragor o bartïon yn cael cyd-reolaeth drosto. Mae'r rhain yn cael eu categoreiddio fel menter ar y cyd neu weithrediad ar y cyd. Hefyd, ni ellir defnyddio cydgrynhoi cymesur mwyach ar gyfer endidau a reolir ar y cyd. Nid oes gan y Cyngor drefniadau mentrau ar y cyd o bwys.
- *IFRS 12 Datgelu ymwneud ag Endidau Eraill* – Dyma safon datgan cydgrynhoi sy'n gofyn am amrywiaeth o ddatgeliadau ynglŷn â buddiannau endid mewn is-gwmnïau, trefniadau ar y cyd, cymdeithion ac 'endidau strwythur' anghydgronedig. Mae gan y Cyngor nifer o drefniadau gydag endidau eraill dan IFRS 12.
- *IAS 27 Datganiadau Ariannol ar Wahân ac IAS 28 Buddsoddiadau mewn Cymdeithion a Mentrau ar y Cyd* – Mae'r datganiadau hyn wedi eu diwygio I gydymffyrfio â'r newidiadau yn IFRS 10, IFRS 11 ac IFRS 12. Gan na fyddai unrhyw newidiadau yn y datganiadau ariannol, ac eithrio ar gyfer datgeliadau, oherwydd y newidiadau i IFRS 10, IFRS 11 ac IFRS 12, nid oes unrhyw effaith o ganlyniad i'r newidiadau yn IAS 27 ac IAS 28.
- *IAS 32 Cyflwyniad Offerynnau Ariannol* – Mae'r Cod yn cyfeirio at ganllawiau cais diwygiedig wrth osod ased ariannol ac ymrwymiad ariannol yn erbyn. Mae'r enillion a'r colledion yn cael eu nodi ar wahân yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant ac felly nid oes angen datgeliad pellach.
- *IAS 1 Cyflwyniad Datganiadau Ariannol* – Mae'r newidiadau'n egluro'r gofynion datgelu mewn perthynas â gwybodaeth gymharol y cyfnod blaenorol. Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn datgelu'n llwyr yr wybodaeth gymharol am y cyfnod blaenorol, ac felly ni fydd y newidiadau hyn yn cael effaith o bwys ar y Datganiad o Gyfrifon.
- *IFRS 13 – Mesur gwerth teg*

NODIADAU I'R CYFRIFON

1. PENDERFYNIADAU WRTH DDILYN POLISÏAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisïau cyfrifyddu sydd ar dudalennau 14-21, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Rhaid penderfynu ar rai pethau yn y datganiad o gyfrifon oherwydd bod llawer o ansicrwydd am lefelau'r cyllid yn y dyfodol ar gyfer Llywodraeth Leol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i leihau lefelau darpariaeth gwasanaethau.

2. RHAGDYBIAETHAU A WNAED AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU MAWR ERAILL O ANSICRWYDD WRTH AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau amcangyfrifiedig sy'n seileidig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu bethau eraill sy'n ansicr. Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, y tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir penderfynu ar falansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol iawn i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Y prif eitem ar Fantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2014 y mae y mae iddi risg sylweddol o gael eu haddasu'n fawr yn y flwyddyn ariannol sy'n dod, yw:-

Eitem	Ansicrwydd	Yr Effaith os yw'r Canlyniadau Gwirioneddol yn wahanol i'r Tybiaethau
PENSIYNAU DIFFODDWYR TÂN Y SYSTEM RDS	Mae'r Awdurdod wedi gwneud darpariaeth o £667k ar gyfer mynediad at gynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r system RDS. Cafwyd cytundeb rhwng Undeb yr FBU a'r DCLG a nawr mae'n fater o gyfrifo'r arian sy'n ddyledus i'r rhai a fydd yn derbyn y cynnig. Gwnaed asesiad o uchafswm y costau i'r Awdurdod, ac amcangyfrifid fod hyn yn £960k, yn seiliedig ar y ragdybiaeth y byddai holl staff y system RDS sydd yn y cynllun pensiwn ar hyn o bryd yn ôl-ddyddio.	Mae'r ddarpariaeth wedi ei seilio ar amcangyfrif y byddai dau draean o staff y system RDS yn ôl-ddyddio o bosib. Os bydd hyn yn sylweddol uwch, bydd angen ychwanegu at y ddarpariaeth.
YMRWYMIAD PENSIYNAU	Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiad net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o dybiaethau cymhleth yn ymwneud â'r gyfradd disgownt a ddefnyddiwyd, y gyfradd yr amcanestynnir y bydd cyflogau'n codi, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marw ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa bensiwn. Defnyddir actiwariaid i roi asesiad o'r ymrwymiadau.	Mae newidiadau cymharol fach yn y rhagdybiaethau yn gallu cael effaith sylweddol ar ymrwymiad net pensiynau. Ni fydd yr ymrwymiad net pensiynau a ddangosir yn y fantolen yn dod yn daladwy dros gyfnod ymddeol y gweithwyr cyfredol a'r rhai sydd wedi ymddeol, fel bod modd ymestyn addasiadau i'r ymrwymiadau dros gyfnod o flynyddoedd drwy newidiadau i gyfraniadau gweithwyr a chyflogwyr. Mae cynnydd yng nghyfraniadau cyflogwyr yn cael effaith uniongyrchol ar y gyllideb.

3. EITEMAU PWYSIG INCWM A GWARIANT

Oherwydd rhai problemau gyda'r rhaglen gyfalaf, yn arbennig mewn perthynas â phrosiect Wrecsam, bu angen codi £0.88m yn 2012/13 o'r refeniw am ffioedd proffesiynol am waith a wnaed yn 2012-13 gan nad oedd yn eglur a ellid dyrannu'r costau hyn i'r rhaglen gyfalaf. Mae'r cynllun wedi cychwyn erbyn hyn ac mae'r ffioedd wedi ei codi ar y rhaglen gyfalaf. Dangosir yr ymrwymiad ar y fantolen fel credydwr, ac mae nodyn 16 i'r cyfrifon yn cynnwys y swm hwn o dan Awdurdodau Lleol.

4. DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Awdurdodwyd y Datganiad o Gyfrifon i'w gyhoeddi gan Drysorydd yr Awdurdod Tân ar 15 Medi 2014. Nid yw digwyddiadau sy'n dilyn y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Pan fo digwyddiadau cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2014, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu ymhob agwedd bwysig er mwyn adlewyrchu ardrawiad yr wybodaeth hon.

5. ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFYDDU A SAIL ARIANNU DAN REOLIADAU

Mae'r Nodyn hwn yn rhestru'r addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, a hynny yn unol â'r arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a enwir gan y darpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod ar gyfer cwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2013/14	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio				wrth gefn nas ellid
	Balans Cronfa wrth GefnGyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'I glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defyndio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defynyddion
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	(3,216)	0	0	(3,216)	3,216
Ailbrisio colledion ar Eiddo ac Offer					
Amorteiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	0			0	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	543	0	0	543	(543)
Symudiad yn y Cyfrif Asedau a roddwyd	0	0	0	0	0
Addasiad	125	0	0	125	(125)
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	2,052	0	0	2,052	(2,052)
Addasiadau'n bennaf yn ymwuend â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	0	0	0
Cyfraniad o'r cronfa wrth gefn talebau cyfalaf tuag at gostau gweinyddol o werthiant asedau anghyfredol	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddio ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 19)	(13,685)	0	0	(13,685)	13,685
cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a dalwyd yn ystod y flwyddyn	3,156	0	0	3,156	(3,156)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
y swm a dalwyd o'r ariannu swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol ar sail cronni'r arian oedd yn daladwy yn y flwyddyn yn unol ag anghenion statudol.	35	0	0	35	(35)
Cyfanswm Addasiadau	(10,990)	0	0	(10,990)	10,990

2012/13	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddi				Cronfeydd wrth gefn
	Balans Cronfa wrth GefnGyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'I glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defynddio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defynyddion
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	(3,652)	0	0	(3,652)	3,652
Ailbrisio colledion ar Eiddo ac Offer					
Amorteiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	0			0	0
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	74	0	0	74	(74)
Symudiad yn y Cyfrif Asedau a roddwyd	0	0	0	0	0
Addasiad	122	0	0	122	(122)
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	1,988	0	0	1,988	(1,988)
Addasiadau'n bennaf yn ymwuend â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	39	39	(39)
Cyfraniadu o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf tuag at gostau gweinyddol gwarediadau asedau anghyfredol	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddio ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 18)	(12,045)	0	0	(12,045)	12,045
cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a dalwyd yn ystod y flwyddyn	3,106	0	0	3,106	(3,106)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
y swm a dalwyd o'r ariannu swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol ar sail cronni'r arian oedd yn daladwy yn y flwyddyn yn unol ag anghenion statudol.	56	0	0	56	(56)
Cyfanswm Addasiadau	(10,351)	0	39	(10,312)	10,312

6. TROSGLWYDDIADAU I AC O'R CRONFEYDD A NEILLTUWYD

Mae'r Nodyn hyn yn rhestru'r trosglwyddiadau i'r cronfeydd wrth gefn, ac ohonynt, ers 1 Ebrill 2012.

	Balans 1 Ebrill 2012 **£000**	Trosglwy-ddiadau i mewn 2012/13 £000	Trosglwydd-iadau allan 2012/13 £000	**Balans 31 Mawrth 2013** **£000**	Trosglwyd diadau allan 2013/14 £000	Trosglwy-ddiadau i mewn 2013/14 £000	**Balans 31 Mawrth 2014** **£000**
Cronfa Gyffredinol	**(1,144)**	0	(465)	**(1,609)**	0	(116)	**(1,725)**
Cronfeydd wrth gefn grantiau a rhai a neilltuwyd	**(896)**	688	(216)	**(424)**	118	(1,983)	**(1,746)**
Cyfanswm	**(2,040)**	688	(681)	**(2,033)**	118	(1,556)	**(3,471)**

7. GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ERAILL

2012/13 £000		**2013/14 £000**
0	Diffyg ar Weithrediadau Masnachu	11
39	Enillion/colledion wrth gael gwared ar asesau anghyfredol	0
0	Cyfraniad Refeniw i Gyfalaf	543
39	**Cyfanswm**	**554**

8. INCWM A GWARIANT CYLLID A BUDDSODDIADAU

2012/13 £000		**2013/14 £000**
374	Llog taladwy a thaliadau tebyg	390
(24)	Llog	(21)
10,398	Llog Net ar fudd ymrwymiad budd diffiniedig	10,828
10,748	**Cyfanswm**	**11,207**

9. TRETHIANT AC INCYMAU GRANT AMHENODOL

2012/13 £000		**2013/14 £000**
(31,722)	Ardollau Awdurdodau Lleol	(31,772)
(31,772)	**Cyfanswm**	**(31,772)**

10. EIDDO PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff yr asedau eu prisio fel yr amlinellir yn Nodyn 4 a Nodyn 17 o'r Polisïau Cyfrifyddu. Isod, ceir manylion yr asedau a ddelid ar 31 Mawrth 2014 a ffigurau cymharol 31 Mawrth 2013, ynghyd â manylion symudiad yn ystod y flwyddyn:-

2013-2014	***Tir ac Adeiladau***	***Cerbydau ac Offer***	***Seilwaith***	***Asedau Anweith-redol***	**Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer**	***Cyfanswm Asedau Anniriaethol***
	£'000	***£'000***	***£'000***	***£'000***	***£'000***	***£'000***
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2013	26,088	25,121	260	173	51,642	65
GWERTH AR 1 EBRILL 2013	**26,088**	**25,121**	**260**	**173**	**51,642**	**65**
Ychwanegiadau	782	726	0	2,437	3,945	0
Ailbrisiadau	0	0	0	0	0	0
Gwariant a	0	0	0	0	0	0
Gomisiynwyd	0	(2,520)	0	0	(2,520)	0
Gwaredu						
Amhariad/Cyfalafu dan	(451)	0	0	0	(451)	
Statud						0
GWERTH LLYFR GROS AR 31 MAWRTH 2014	**26,419**	**23,327**	**260**	**2,610**	**52,616**	**65**
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2014	(2,760)	(11,608)	(242)	0	(14,610)	(65)
Ailbrisiad	0	0	0	0	0	0
Dibrisiad am y	(747)	(2,016)	(2)	0	(2,765)	0
flwyddyn	0	0	0	0	0	0
Amhariad CIES	0	0	0	0	0	0
Amhariad Cronfeydd Refeniw						
Addasu/Les	0	2,520	0	0	2,520	0
Gwaredu						
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2013	**(3,507)**	**(11,104)**	**(244)**	**0**	**(14,855)**	**(65)**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2014	**22,912**	**12,223**	**16**	**2,610**	**37,761**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2014	**23,328**	**13,513**	**18**	**173**	**37,032**	**0**

Data Cymharol 2012-2013	*Tir ac Adeiladau* *£'000*	*Cerbydau ac Offer* *£'000*	*Seilwaith* *£'000*	*Asedau Anweith-redol* *£'000*	**Cyfanswm** Eiddo, Peiriannau ac Offer *£'000*	*Cyfanswm Asedau Anniriaeth ol* *£'000*
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2011	24,465	24,669	260	61	49,455	65
GWERTH AR 1 EBRILL 2011	**24,465**	**24,669**	**260**	**61**	**49,455**	**65**
Ychwanegiadau	2,268	695	0	112	3,075	0
Ailbrisiadau	173	0	0	0	173	0
Gwariant a	0	0	0	0	0	0
Gomisiynwyd	0	(243)	0	0	(243)	0
Gwaredu						
Amhariad/Cyfalafu dan	(818)	0	0	0	(818)	
Statud						0
GWERTH LLYFR GROS AR 31 MAWRTH 2012	**26,088**	**25,121**	**260**	**173**	**51,642**	**65**
Dibrisiad Cronedig ar						
1 Ebrill 2011	(1,810)	(9,899)	(240)	0	(11,949)	(65)
Ailbrisiad	68	165	0	0	233	0
Dibrisiad am y	(782)	(1,862)	(2)	0	(2,646)	0
flwyddyn	(188)	0	0	0	(188)	0
	(49)	0	0	0	(49)	0
Addasu	1	(255)	0	0	(254)	0
Gwaredu	0	243	0	0	243	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2012	**(2,760)**	**(11,608)**	**(242)**	**0**	**(14,610)**	**(65)**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2013	**23,328**	**13,513**	**18**	**173**	**37,032**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2012	**22,655**	**14,770**	**20**	**61**	**37,506**	**0**

11. OFFERYNNAU ARIANNOL

Categorïau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Hir Dymor			Cyfredol	
	31 Mawrth 2014	31 Mawrth 2013		31 Mawrth 2014	31 Mawrth 2013
	£'000	£'000		£'000	£'000
Buddsoddiadau					
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	-	-		1,510	2,210
Asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	-	-		-	-
Cyfanswm Buddsoddiadau	**0**	**0**		**1,510**	**2,210**
Dyledwyr					
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	-	-		-	-
Asedau ariannol a wnaed ar gyfansymiau cytundeb	-	-		40	179
Cyfanswm Dyledwyr	**0**	**0**		**40**	**179**
Benthyciadau					
Rhwymedigaeth ariannol ar gost armoteiddio	10,647	13,071		10,654	10,008
Cyfanswm Benthyciadau	**10,647**	**13,071**		**10,654**	**10,008**
Credydwyr					
Rhwyedigaethau ariannol a wnaed ar gyfanswm	-	-		1,066	909
Cyfanswm Credydwyr	**-**	**-**		**1,066**	**909**

Nodyn 1 – Dan y gofynion cyfrifyddu, dangosir gwerth cludo'r offeryn ariannol yn y fantolen, sy'n cynwys y prif swm a gafodd ei fenthyg neu y rhoddwyd ei fenthyg, ac addasiadau pellach ar gyfer costau torri neu fenthyciadau a llog mewn camau (mesurir hyn trwy gyfrifiad o'r gyfradd llog effeithiol) gan gynnwys llog wedi cronni. Dangosir y llog cronedig ar wahân yn yr asedau/ymrwyniadau cyfredol, lle mae'r taliadau/derbyniadau yn ddyledus o fewn blwyddyn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r llog cronedig a dderbynir dan yr offeryn, wedi ei haddasu ar gyfer amorteiddiad unrhyw bremiymau neu ddisgowntiau sydd yn y pris prynu.

Nodyn 2 – Mesurir y gwerth teg trwy:

- Gyfeirio'n uniongyrchol at y dyfynbrisiau a gyhoeddir mewn marchnad fyw; a/neu
- Amcangyfrif trwy ddefnyddio techneg prisio.

Pan ganfyddir bod amhariad ar asedau oherwydd tebygolrwydd o ganlyniad i ddigwyddiad blaenorol na chaiff y taliadau dan y contract eu talu, ysgrifennir yr ased i lawr a'i roi ar yr Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.
Caiff unrhyw enillion a cholledion ar ddadgydnabod yr ased eu credydu/debydu i'r Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Er nad oes angen llunio gwybodaeth fwy manwl, bydd angen gwybodaeth ychwanegol er hwynn yn yr amgylchiadau canlynol, er eu bod yn anhebygol:

- Unrhyw symudiadau anarferol;
- Ailddosbarthu offerynnau;
- Dadgydnabod offerynnau;
- Sicrwydd cyfochrog;
- Lwfans ar gyfer colledion credyd; a
- Diffygdalu a thramgwyddo.

Rhoddir esboniadau o'r rhain isod

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Dyma'r enillion a'r colledion sy'n cael eu cydnabod yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant mewn perthynas â'r offerynnau ariannol:

Enillion a Cholledion Offerynnau Ariannol				
	2012/13		2013/14	
	Ymrwymiadau Ariannol Mesurir ymrwymiadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000	Ymrwymiadau Ariannol Mesurir ymrwymiadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000
Gwariant llog	374		390	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**374**		**390**	
Incwm Llog		(24)		(21)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		**(24)**		**(21)**
Enillion(colledion) net am y flwyddyn	**(374)**	**24**	**(390)**	**21**

Benthyca Allanol

Mae'r benthyciadau sy'n weddill wedi dod trwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus. Mae'r tabl canlynol yn rhoi dadansoddiad o'r benthyciadau yn ôl adeg aeddfedu.

Ffynhonnell y Benthyciad	***Cyfradd Llog Taladwy* 2013/14 %**	***Cyfyngiadau cymeradwy Isafswm i Uchafswm %***	***Gwir % Mawrth 2013***	***Gwir % Mawrth 2014***	***Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2013* £'000**		***Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2014* £'000**	
Bwrdd Benthyca Gwaith Cyhoeddus	1.09 – 4.9					16,071		14,290
Benthyciadau'r Farchnad	0.45 – 0.55					7,000		7,000
DADANSODDI BENTHYCIADAU YN OL AEDDFEDIAD		0% - 55%	43.34%	50.04%		10,000		10,654
Rhwng 1 flwyddyn		0% - 50%	21.68%	17.22%	5,000		3,666	
Rhwng 1 a 2 flynedd		0% - 50%	11.23%	14.89%	2,592		3,171	
Rhwng 2 a 5 mlynedd		0% - 75%	9.75%	4.35%	2,250		927	
Rhwng 5 a 10 mlynedd		0% - 100%	14.00%	13.50%	3,229		2,872	
Dros 10 mlynedd								
CYFANSWM						**23,071**		**21,290**

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân, ac mae wedi broceru benthyciadau'r farchnad tymor byr dan enw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy er mwyn manteisio ar y cyfraddau is sydd ar gael i Awdurdod Lleol.

12. GWERTH TEG O ASEDAU AC YMRWYMIADAU SY'N CAEL EU CARIO AR GOST AMORTEIDDIEDIG

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydnabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbynadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar y bil;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbynadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r bil.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 2013		**31 Mawrth 2014**	
	Swm cario £000	**Gwerth teg £000**	**Swm cario £000**	**Gwerth teg £000**
Dyled y BBGC	16,071	17,559	14,290	15,263
Dyled nad yw i'r BBGC	7,000	7,000	7,000	7,000
Cyfanswm y ddyled	**23,071**	**24,559**	**21,290**	**22,263**

Mae'r gwerth teg wedi cael ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân, maent yn seiliedig ar bremiymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthyciadau PWLB ac yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

13. RHESTRAU STOC

Isod, dangos dadansoddiad o'r stoc a ddelir, a'r symudiadau yn ystod y flwyddyn fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2013 a 31 Mawrth 2014.

	Prif Storfeydd		***Stoc Faniau Cludiant***		***Cyfansymiau***	
	2011-12 £'000	***2012-13 £'000***	***2011-12 £'000***	***2012-13 £'000***	***2011-12 £'000***	***2012-13 £'000***
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	299	369	14	14	313	383
Pryniadau	252	280	21	19	273	299
Cydnabyddir fel Gwariant yn y flwyddyn	(182)	(214)	(21)	(19)	(203)	(233)
Dilead yn y flwyddyn	0	0	0	0	0	0
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**369**	**435**	**14**	**14**	**383**	**449**

14. DYLEDWYR

	31 Mawrth 2013 £'000	31 Mawrth 2014 £'000
Cyrff Llywodraeth Ganolog	2,293	2,213
Awdurdodau Lleol Eraill	34	11
Cyrff y GIG	39	28
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	91	77
Endidau ac Unigolion Eraill	91	90
CYFANSWM DYLEDWYR	**2,548**	**2,419**

15. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Mae'r arian gwirioneddol mewn llaw yn cynrychioli'r arian a ddangosir yn y Fantolen, ynghyd â'r trafodion nad effeithir arnynt o fewn y balans banc wedi ei glirio ar 31 Mawrth 2014. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r sefyllfa:-

	31 Mawrth 2013 £'000	31 Mawrth 2014 £'000
Cyfrifon Galw Banc	2,210	1,510
Buddsoddiadau Tymor Byr	0	0
Cyfrifon Banc Cyfredol	23	19
Imprest Arian Mân	3	2
Cyfanswm yr Arian a'r Cyfwerth ag Arian	**2,236**	**1,531**

16. CREDYDWYR

	31 Mawrth 2013 £'000	31 Mawrth 2014 £'000
Cyrff Llywodraeth Ganolog	329	510
Awdurdodau Lleol Eraill	964	902
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	77	46
Endidau ac Unigolion Eraill	1,628	1,949
CYFANSWM Y CREDYDWYR	**2,998**	**3,407**

17. DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2014 roedd yr Awdurdod yn dal tair darpariaeth. Roedd y ddarpariaethau a ddelid, a'r symudiad ar y darpariaethau, fel a ganlyn.

Darpariaeth Bensiynau

Neilltuwyd darpariaeth ar gyfer gwneud taliadau lwmp-swm i'r Gronfa Bensiwn o ganlyniad i Ddiffoddwyr Tân llawn amser yn ymddeol ar sail afiechyd. Mae lefel y ddarpariaeth yn seiliedig ar ymrwymiadau hysbys y taliadau yn y dyfodol i'r gronfa bensiwn. Ni fu unrhyw symudiad ar y gronfa eleni gan fod modd ariannu'r costau hyn o'r gyllideb refeniw.

Darpariaeth Cyflog Cyfartal

Mae darpariaeth wedi cael ei chydnabod i'w defnyddio ar gyfer canlyniadau ariannol yr adeg pan fydd diffoddwyr tân y system RDS yn cael hawl i'r un amodau gwasanaeth â diffoddwyr tân amser cyflawn. Talwyd y rhan fwyaf o'r taliadau yn 2012-13 a disgwylir y bydd rhai taliadau pellach yn 2014-15.

Darpariaeth ar gyfer Ol-bensiynau

Yn dilyn negodi rhwng Undeb yr FBU a'r DLCG daethpwyd i gytundeb sy'n caniatáu i staff y system RDS gael mynediad ôl-weithredol I'r cynllun pensiwn. Dyma ddarpariaeth i ymorol am ôl-ddyddio cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn ar gyfer staff y system RDS. Bydd yn cymryd cryn amser i sefydlu a chyfrifo'r symiau dyledus, felly dynodwyd hon yn ddarpariaeth tymor hir.

	Darpariaeth Bensiynau ***£'000***	***Darpar-iaeth Cyflog Cyfartal*** ***£'000***	***Darpariaeth ar gyfer Ol-bensiynau*** ***£'000***	***Llai na Chyfansymiau Un Flwyddyn*** ***£'000***	***Mwy na chyfansymiadau 1 flwyddyn*** ***£'000***
Balans Terfynol 31/03/12	(100)	(546)	0	(646)	0
Trosglwyddiadau (i mewn)/allan,	0	505	(300)	505	(300)
Balans Terfynol 31/03/13	(100)	(41)	(300)	(141)	(300)
Trosglwyddiad i mewn 2013-14	0	14	(367)	14	(367)
Balans Terfynol 31/03/14	**(100)**	**(27)**	**(667)**	**(127)**	**(667)**

18. CRONFEYDD DEFNYDDADWY

Cronfeydd Cyffredinol

Trosglwyddwyd arian o gronfa wrth gefn i'r gronfa gyffredinol gan nad angen cadw'r gronfa neilltuol honno mwyach. Doeth yw i'r Awdurdod ddal Cronfa Gyffredinol, a'r disgwyl mai'r meysydd lle bydd yn cael ei defnyddio fydd:-

- codiadau cyflog;
- gostyngiad mewn arian grant;

Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2014 yw £1,725,061 (31 Mawrth 2013, £1,609,061).

Cronfeydd a Glustnodwyd

Sefydlwyd nifer o gronfeydd a neilltuwyd ar gyfer cynlluniau y mae'r Awdurdod wedi cytuno i'w hariannu.

	Balans 1 Ebrill 12 ***£'000***	***Trosglwydd-iadau i mewn/(allan) 12/13*** ***£'000***	***Balans 31 Mawrth 13*** ***£'000***	***Trosglwydd-iadau i mewn/(allan) 13/14*** ***£'000***	***Balans 31 Mawrth 14*** ***£'000***
Cronfa Pensiwn	169	0	169	0	169
	300	(300)	0	0	0
Cynllun Terfynu'n gynnar	68	(68)	0	0	0
Prynu'r Pencadlys – Ffioedd	65	(65)	0	0	0
Prynu Meddalwedd	0	116	116	(116)	0
Cyrsiau Rheoli Digwyddiadau	0	100	100	0	100
	0	0	0	1,440	1,440
Cronfa Log					
Cronfa Gyfalaf					
Cyfansymiau	**602**	**(217)**	**385**	**1,324**	**1,709**

Cronfeydd Grantiau

Dan Safonau IFRS, mae unrhyw grantiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod ar gyfer cynlluniau penodol ond sydd heb gael eu defnyddio yn y flwyddyn yn cael eu dangos dan Gronfeydd Defnyddadwy. Mae'r grantiau sydd wedi cael eu cario drosodd ar gyfer 2013-14 yn ymwneud â grantiau Cydnerth. Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2014 yw £37,165 (31 Mawrth 2013 - £39,143).

31 Mawrth 2013 £'000		***31 Mawrth 2013 £'000***
1,609	Cronfa Gyffredinol	1,725
385	Cronfeydd a Glustnodwyd	1,709
39	Cronfeydd Grantiau	37
2,033	**Cyfanswm y Cronfeydd Defnyddadwy**	**3,471**

19. CRONFEYDD ANNEFNYDDADWY

31 Mawrth 2013 £'000		***31 Mawrth 2014 £'000***
3,147	Cronfa Ailbrisio	3,028
10,783	Cyfrif Addasu Cyfalaf	10,406
(251,900)	Cronfa Bensiynau	(243,981)
(282)	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	(247)
(238,252)	**Cyfanswm y Cronfeydd Annefnyddadwy**	**(230,794)**

Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn codi o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer. Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisio am i lawr, neu eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu
- cael eu gwared, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw'n cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2012/13 £'000	*Cronfa Ailbrisio*	*2013/14 £'000*
3,081	**Balans ar 1 Ebrill**	**3,147**
173	Ailbrisio asedau am i fyny	0
68	Ailbrisio asedau am i lawr, a cholledion amhariad na roddir ar y Gwarged/Diffyg ar y Ddarpariaeth	0
(49)	Gwasanaethau Gwaredu Dibrisiad	0
(126)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(119)
3,147	**Balans ar 31 Mawrth**	**3,028**

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ymgorffori'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol. Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu treulio gan yr Awdurdod. Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2011/12		2012/13
£'000		£'000
12,087	Balans 1af Ebrill	10,783
	gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf wedi'I ddebydu neu'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
(3,339)	▪ Costau dibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	(3,097)
(188)	▪ Ailbrisio colledion ar Eiddo ac Offer	0
0	▪ Amorteiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	0
(3,527)		(3,097)
(3,527)	cyfanswm net dibrisio ar asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(3,097)
	Cyllido cyfalaf a wnaed yn y flwyddyn	
39	▪ Defnydd o Gronfa Wrth Gefn Talebion Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0
404	▪ Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gredydwyd i'r Datganiad Inwcm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	543
1,988	▪ Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a gostiwyd yn erbyn y cronfa gyffredinol	2,052
(208)	▪ Addasiad prydles blwyyddyn blaenorol	125
(1,304)		(377)
0	Symudiadau yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	
10,783	**Balans 31 Mawrth**	**10,406**

.

Mae’r nodiadau gwrthgyferbyniol ar gyfer Dibrisio, costau Amhariad ac Ailbrisio yn cael eu rhoi naill ar y Gronfa Ailbrisio neu’r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ôl y meini prawf uchod. Mae’r tabl isod yn dangos y trafodion a wnaed ar y Gronfa Ailbrisio a’r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2013-14	***Datganiad Asedau Sefydlog (Nodyn 10)***	***Cronfa Ailbrisio***	***Cyfrif Addasu Cyfalaf***	***Cyfansymiau***
Dibrisio	(2,765)	(119)	(2,646)	(2,765)
Amhariad	(451)	0	(451)	(451)
Ailbrisiadau	0	0	0	0
Dibrisio Ailbrisiadau	0	0	0	0
Cyfanswm	(3,216)	(119)	(3,097)	(3,216)
2012-13	***Datganiad Asedau Sefydlog (Nodyn 10)***	***Cronfa Ailbrisio***	***Cyfrif Addasu Cyfalaf***	***Cyfansymiau***
Dibrisio & Nam	(2,646)	(126)	(2,520)	(2,646)
Amhariad	(1,055)	(49)	(1,006)	(1,055)
Ailbrisiadau	173	173	0	173
Dibrisio Ailbrisiadau	68	68	0	68
Cyfanswm	(3,460)	66	(3,526)	(3,460)

Cronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau

Mae'r Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n codi oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddio ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithiwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r ymrwyniadau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr Awdurdod yn gwneud cyfranidau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu'n talu unrhyw bensiynau yn y pen draw y mae'n gyfrifol amdanynt. Felly, mae'r balans debyd ar y Gronfa wrth gefn a gyfer Pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi ei neilltuo erbyn yr adeg y bydd y buddion i'w talu.

2012/13 ***£'000***	***SYMUDIADAU*** ***ar y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU***	***2013/14*** ***£'000***
(214,193)	Balans Agoriadol 1 Ebrill	**(251,900)**
(12,045)	Gwrth-droi eitemau a ddebydir i Ddarparu Gwasanaeth yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	(13,685)
3,106	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn	3,156
(28,768)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	18,448
(37,707)	**SYMUDIAD AR Y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU**	**7,919**
(251,900)	**BALANS TERFYNOL**	**(243,981)**

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn ymgorffori'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond na chymerwyd yn y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr ardrawiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael eu niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2012/13 ***£'000***	***Cyfrif Absenoldebau Cronedig***	***2013/14*** ***£'000***
(339)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(282)**
339	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	282
(282)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(247)
(282)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(247)**

20. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGARWCH GWEITHREDU

2012/13 £'000		2013/14 £'000
10,319	**(Gwarged)/Diffyg Net ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau**	**9,552**
	Addasiadau i'r (Gwarged/Diffyg Net ar gyfer Symudiadau Annariannol	
70	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	66
924	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(129)
267	(Cynnydd)/Gostyngiad yn y Credydwyr	(409)
(2,646)	Cost Dibrisio	(2,765)
74	Grantiau a dderbyniwyd gan y Llywodraeth	0
(8,939)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(10,529)
(1,006)	Codi am Amhariad	(451)
(191)	Ailbrisio	0
39	Enillion ar gael gwared ar Asedau	0
209	Addasiad ar gyfer Les Cyllid	(125)
7	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	(14)
255	Gostyngiad yn y Gronfa Grantiau	(2)
(369)	Trosglwyddiad i/(o) Gronfeydd wrth gefn	1,440
(56)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	(35)
(11,362)	**Llai'r Cyfanswm**	**(12,953)**
	Addasiadau am eistemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net yn Darparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(357)	Llog a dalwyd	(390)
24	Llog a dderbyniwyd	21
(333)	**Llai'r Cyfanswm**	**(369)**
(1,376)	**Llif Arian net o Weithgareddau Gweithredu**	**(3,770)**

21. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGARWCH BUDDSODDI

2012/13 *£'000*		*2013/14* *£'000*
2,813	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	3,945
(39)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	0
(74)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(543)
2,700	**Llif arian net o weithgareddau buddsoddi**	**3,402**

22. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2012/13 £'000		***2013/14 £'000***
(29,397)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(15,291)
31,741	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	17,069
(30)	(Gostyngiad)/Cynnydd mewn cyfrifon galw a buddsoddiadau tymor byr (Nodyn 15) llai'r llog sy'n ddyledus	(705)
45	Taliadau eraill am weithgareddau buddsoddi	0
(2,359)	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**1,073**

23. SYMIAU A ADRODDIR AR GYFER PENDERFYNIADAU DYRANNU ADNODDAU

Y dadansoddiad o incwm a gwariant yn ôl gwasanaeth yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant yw'r hyn a nodir yn y *Cod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth*. Fodd bynnag, bydd penderfyniadau ar ddyrannu adnoddau yn cael eu gwneud gan yr Awdurdod Tân ar sail adroddiadau'r gyllideb. Caiff yr adroddiadau hyn eu paratoi ar sail wahanol i'r polisïau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd yn y datganiadau ariannol. Yn arbennig:

- ni chodir dim mewn perthynas â gwariant cyfalaf, lle bo dibrisio, ailbrisio a cholledion amhariad yn uwch na'r balans ar y Gronfa Ailbrisio, a chodir amorteiddiadau i wasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

- mae cost buddion ymddeol yn seiledig ar lif arian (talu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr) yn hytrach na chost buddion cyfredol y gwasanaeth wedi eu cronni yn y flwyddyn.

- Mae ffordd yr Awdurdod Tân o adrodd am y gyllideb yn seiliedig ar ddadansoddiad goddrychol o wariant ac incwm, e.e. Costau gweithwyr, Safleoedd, Cludiant ayyb, yn hytrach na'r sail gwrthrychol a adroddir yn y cyfrifon, e.e. Diffodd Tanau – Ymateb yr Ochr Weithredol, Diogelwch Tân Cymunedol – Archwilio ac Ardystio.

Dyma grynodeb o adroddiad y gyllideb a gyflwynir i'r Aelodau sy'n adrodd bod y sefyllfa ariannol fel a ganlyn:-

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Crynodeb o'r Cyfrifon Rheolaeth 2012/13 a 2013/14

2012/13		2013/14
	GWARIANT	
	COSTAU GWEITHWYR	
13,197,815	Diffoddwyr Tân - Llawn Amser	13,046,523
3,851,556	Diffoddwyr Tân - Rhan amser	3,829,504
3,835,740	Staff Cefnogi	3,951,665
418,077	Costau Hyfforddi	527,711
38,083	Taliadau Atodol i Gronfeydd Pensiynau	19,236
437,186	Taliadau Pensiwn	469,112
75,347	Costau Eraill Staff	81,921
21,853,804	**CYFANSWM COSTAU GWEITHWYR**	**21,925,672**
	COSTAU ADEILADAU	
918,853	Cyfleustodau a Threthiant	910,377
338,470	Cynnal a Chadw	286,170
171,166	Rhenti	148,948
882,124	Arall	0
2,310,613	**CYFANSWM COSTAU ADEILADAU**	**1,345,495**
	TRAFNIDIAETH	
882,523	Costau Cynnal a Chadw	804,824
253,282	Costau Teithio a Chynllun Car Prydles	295,026
198,029	Taliadau Prydles Gweithredu	157,118
1,333,834	**CYFANSWM COSTAU TRAFNIDIAETH**	**1,256,968**
	CYFLENWADAU A GWASANAETHAU	
317,340	Offer	381,682
1,421,031	TG a Chyfathrebu	1,508,089
934,453	Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	1,119,510
2,672,824	**CYFANSWM CYFLENWADAU A GWA**	**3,009,281**
	GWASANAETHAU CEFNOGI	
322,515	Taliadau Asiantaeth	310,593
384,838	Cytundebau Gwasanaeth Cefnogi	363,302
707,353	**CYFANSWM GWASANAETHAU CEFN**	**673,895**
209,463	Cyfraniad i costau cyfalaf am gerbydau les a TGCh	102,717
2,362,432	**COSTAU ARIANNU CYFALAF**	2,442,048
31,450,323	**CYFANSWM GWARIANT**	**30,756,076**
	INCWM	
(302,515)	Gwerthiant, Ffioedd a Chostau	(329,839)
(44,588)	Incwm arall	(21,165)
(347,103)	**CYFANSWM INCWM**	**(351,004)**
31,103,220	**COSTAU GWEITHREDU NET**	**30,405,072**
668,791	Cyfraniad i Ddarpariaethau a Chronfeydd wrth gefn	1,366,940
(31,772,011)	Incwm o Gyfraniadau	(31,772,011)
0	GWEDDILL/DIFFYG AR GYFER Y FLWYDDYN	**0**

Cysoniad Incwm a Gwariant y Gwasanaeth a gyflwynwyd yn y Cyfrifon Rheolaeth i Gost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigurau sydd yn y Cyfrifon Rheolaeth yn ymwneud â'r symiau a gynhwysir yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

2012/13 £'000			***2013/14 £'000***	
	31,103	Gwariant net yn Nadansoddiad y Gwasanaeth		30,405
		Symiau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant nad adroddwyd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad		
2,646		Dibrisiad	2,765	
(120)		Addasu Iesoedd	(125)	
(74)		Gohirio Grant Llywodraeth	0	
(1,459)		IAS 19 – Addasiad Pensiynau (Nodyn 33)	(309)	
1,006		Amhariad	451	
(56)		Absenoldebau cronedig	35	
	1,943	**Symiau wedi eu cynnwys yn y Dadansoddiad sydd heb eu cynnwys yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant**		2,817
(1,988)		Ad-dalu Dyledion (MRP a VRP)	(2,052)	
(374)		Llog a dalwyd	(390)	
24		Llog a dderbyniwyd	21	
674		Darpariaethau a Chronfeydd	(1,249)	
0		Diffyg yn y Cyfrif Masnachu	11	
	(1,664)			(3,659)
	31,382	**Cost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant**		**29,563**

24. GWEITHREDIADAU MASNACHU

Agorodd yr Awdurdod ei Orsaf Dân Gymunedol gyntaf yn Rhyl yn 2008-09. Mae'r cyfleuster yn darparu ystafelloedd cyfarfod ar gyfer y gymuned leol, a'r nod yw adennill costau ar yr incwm a dderbynnir o logi ystafelloedd a'r costau gweithredu. Mae'r crynodeb isod yn dangos yr holl incwm a gwariant am y flwyddyn hon a'r llynedd.

2012/13 £'000		***2013/14 £'000***
(34)	Trosiant	(31)
34	Gwariant	42
0	**Diffyg/(Gwarged)**	11

25. LWFANSAU AELODAU

Yn ystod 2012-2013, talwyd swm o £58,826 (55,387 yn 2011-2012) i'r Aelodau ar ffurf Lwfansau Aelodau a threuliau teithio.

2012/13		2013/14
	Lwfans Blwyddyn Gyfan	
10,085	Cadeirydd	10,085
5,095	Dirprwy Gadeirydd	5,095
5,095	Cadeirydd Pwyllgor Archwilio	5,095
1,350	Aelod	1,350
48,049	Cyfanswm lwfansau aelodau a dalwyd	**53,917**
10,777	Cyfanswm treuliau'r aelodau a dalwyd	**7,030**

26. TALU SWYDDOGION

TALIADAU I UWCH SWYDDOGION 2013-14 – CYFLOG RHWNG £60,000 A £150,000

TEITL SWYDD	***Blwyddyn***	***CYFLOG (gan gynnwys ffionedd a lwfansau) £***	***AD-DALU TREULIAU £***	***BUDD MEWN NWYDDAU (Cerbyd) £***	***CYFANSWM (gan eithrio cyfraniadau pensiynau) £***	***CYFRAN-IADAU PENSIWN £***	***CYFANSWM Y TALIADAU £***
Prif Swyddog Tân	2012/13	116,387	106	4,378	120,871	0	120,871
	2013/14	120,911	168	6,260	127,339	0	127,339
Dirprwy Brif Swyddog Tân	2012/13	90,280	267	4,068	94,615	19,230	113,845
	2013/14	97,531	229	4,268	102,028	20,736	122,764
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2012/13	83,990	390	2,731	87,111	17,863	104,974
	2013/14	83,861	128	2,900	86,889	17,059	103,948
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2012/13	0	0	0	0	0	0
	2013/14	81,226	922	2,361	84,509	17,301	101,810
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2012/13	73,407	62	2,966	76,435	15,609	92,044
	2013/14	87,151	165	3,934	91,250	18,441	109,691

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy'n derbyn cyflog sy'n uwch na £150k. Ymddeolodd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol ym mis Mawrth 2012, a chafodd y swydd ei llenwi yn 2013-14. Ni chynhwysir Trysorydd yr Awdurdod yn y tabl uchod gan nad yw'n un o weithwyr Awdurdod Tân Gogledd Cymru.

Dyma nifer y gweithwyr yr oedd eu cydnabyddiaeth ariannol yn £60,000 neu fwy, mewn bandiau o £5,000:-

BAND TALIAD	***NIFER Y GWEITHWYR 2012/13***	***NIFER Y GWEITHWYR 2013/14***
£70,000 - £74,999	3	2
£65,000 - £69,999	0	1
£60,000 - £64,999	1	1

Mae’r tâl yn cynnwys pob swm a dalwyd neu i’w dderbyn gan weithiwr, lwfansau treuliau, i’w godi ar dreth a gwerth arian buddion. Nid yw’r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Ni fu unrhyw becynnau ymadael yn 2012-13 na 2013-14 nac unrhyw ddiswyddiadau gorfodol.

27. COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Y ffioedd a oedd yn daladwy i’r archwilwyr statudol oedd £62,229 (2012/13 £60,082) am y gwasanaethau archwilio allanol a dderbyniwyd.

	2011/2012 £000	**2012/2013 £000**
Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaethpwyd gan yr archwilydd penodedig	60	53
Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am archwiliad Statudol	0	0
Ffioedd yn daladwy am wasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydd penodedig	0	0

28. GRANTIAU

Derbyniodd yr Awdurdod y grantiau canlynol:-

	2012/13 £'000	2013/14 £'000
Airwave	416	457
Cydnerthu Cymru gyfan	74	0
Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol	290	255
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol	28	0
Defra/DEIIT Cyfnod 1	0	8
Pentre Peryglon	60	250
Archwiliadau Tân yn y Cartref – Datblygu Partneriaethau	41	25
Ymyriadau	463	477
Hyfforddiant MRG	11	0
Cynnal a chadw offer NDG	122	112
Dimensiynau Newydd	426	281
Operation mail Guard/Sicrwydd	9	0
Y Ffenics	197	176
Swyddog Cydnerthu	63	55
Mentrau gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	1	4
Cydlynydd y Trydydd Sector	97	24
CYFANSWM	**2,298**	**2,124**

29. PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae gan yr Awdurdod nifer o gysylltiadau â'r awdurdodau cyfansoddol:

- Mae pob Aelod o'r Awdurdod hefyd yn Aelod o un o'r awdurdodau cyfansoddol
- Trysorydd yr Awdurdod yw'r Cyfarwyddwr Corfforaethol – Adnoddau gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Y Swyddog Monitro yw Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru rai trefniadau ar y cyd â'r Awdurdod, sy'n cynnwys Adran Reoli Ystadau ar y cyd, rhannu ystafell reoli a gweithio mewn partneriaeth ar nifer o brosiectau.

Mae'r gwasanaeth yn cydweithio'n agos ac yn cyfrannu tuag at Atal Tân Cymru, sef ymddiriedolaeth diogelwch tân cymunedol a sefydlwyd i hyrwyddo diogelwch tân drwy Gymru.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân ac yn broceru benthyciadau'r Farchnad a buddsoddiadau dan enw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy er mwyn manteisio ar y cyfraddau isel sydd ar gael i Awdurdod Lleol. Y sefyllfa ar 31 Mawrth 2014 oedd fod Conwy ar ran yr Awdurdod Tân wedi broceru £7 miliwn mewn Benthyciadau'r Farchnad a £1.5 miliwn mewn Buddsoddiadau.

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartïon cysylltiedig fel y dangosir isod.

	£'000
CBS Conwy – Trysorydd a Gwasanaethau Ariannol	109
CBS Conwy – Gwasanaethau Cyfreithiol	10
Cyngor Sir y Fflint – Swyddog Monitro	13
Cyngor Sir Caerfyrddin – Gwasanaeth Pensiynau	28
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	21
Heddlu Gogledd Cymru – Rheoli Cyfleusterau	144
Heddlu Gogledd Cymru – Caffael	8
Atal Tân	35

Nid oedd unrhyw falansau'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn.

Gofynnwyd i Aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ac eithrio lwfansau a threuliau'r aelodau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill.

Lluniwyd y nodyn hwn yn unol â'r dehongliad a'r ddealltwriaeth gyfredol o IAS 24 a'r modd y mae'n gymwys i'r sector cyhoeddus.

30. GWARIANT AC ARIANNU CYFALAF

Nodir isod y gwariant cyfalaf a gafwyd yn ystod y flwyddyn, a'r ardrawiad ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf:-

2012/13 £'000		***2013/14 £'000***
22,327	Gofyniad Agoriadol Ariannu Cyfalaf	22,969
	Buddsoddiad Cyfalaf yn y flwyddyn	
	• Asedau Sefydlog	
3,075	Ffynonellau cyllid	3,945
(443)	• Grantiau a Chyfraniadau	(543)
(1,988)	• Refeniw a Darpariaethau Eraill	(2,051)
(2)	• Addasu'r flwyddyn flaenorol	0
22,969	Gofyniad Terfynol Ariannu Cyfalaf	24,320
642	Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	**1,351**
	Esboniad o'r newid:	
642	Cynnydd yn yr angen gwaelodol i fenthyca	1,351

Dyma'r Gwariant Cyfalaf yn ystod y flwyddyn:

Cynllun	£000
Adnewyddu Gorsafoedd	1,821
Cerbydau	1,929
TGCh	138
Offer yr Ochr Weithredol	57
Cyfanswm	3,945

YMRWYMIADAU CYFALAF 2012-2013 YMLAEN

Y prif ymrwymiadau cyfalaf ar 31 Mawrth 2014 oedd cerbydau. Mae'r contractau a osodwyd ar gyfer adeiladu camau 15 Tendr Dŵr ac adeiladu cam olaf y Peiriant ALP newydd. Yr ymrwymiad cyfalaf ar 31 Mawrth 2014 yw £2,393,518.

ARIANNU GWARIANT CYFALAF

Cafodd y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn ei ariannu fel a ganlyn:

	2011/12 £000	2012/13 £000
Benthyciadau Allanol	2,347	0
Arian Grant	74	0
Derbyniadau Cyfalaf	39	0
Benthyca Mewnol	285	2,522
Cyfraniadau Refeniw	330	543
Credydwr Allanol	0	880
Cyfanswm	3,075	3,945

31. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Mae'r asedau a gafwyd dan y lesoedd hyn yn cael eu cario fel Eiddo, Peiriannau ac Offer yn y Fantolen fel y symiau net canlynol:

	31 Mawrth 2013 £'000	*31 Mawrth 2014 £'000*
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	165	40
Cyfanswm	**165**	**40**

Mae'r newid yng ngwerthoedd lesoedd oherwydd ailnegodi telerau'r lesoedd. Dyma symiau'r isafswm taliadau'r lesoedd:

	31 Mawrth 2013 £'000	*31 Mawrth 2014 £'000*
Ymrwymiadau lesoedd cyllid (NPV o isafswm y taliadau lesoedd)		
▪ Cyfredol	165	40
▪ Anghyfredol	0	0
Costau cyllid yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod	0	0
Isafswm Taliadau Lesoedd	**165**	**40**

Bydd isafswm y taliadau lesoedd yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Isafswm Taliadau Lesoedd		*Ymrwymiadau Lesoedd Cyllid*	
	31 Mawrth 2013 £'000	*31 Mawrth 2014 £'000*	*31 Mawrth 2013 £'000*	*31 Mawrth 2014 £'000*
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	165	40	165	40
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn a heb fod yn hwyrach na 5 mlynedd	0	0	0	0
Cyfanswm	**165**	**40**	**165**	**40**

Les Gweithredu

Y taliadau lesoedd gweithredu sy'n weddill ar 31 Mawrth 2014 yw £85,354 (31 Mawrth 2013, £113,672), gyda thaliad am y costau lesoedd gweithredu yn ystod y flwyddyn yn £32,118 (2012/13, £73,028). Mae'r holl lesoedd gweithredu yn ymwneud â cherbydau ac offer. Mae taliadau lesoedd 2013-14 yn uwch na'r flwyddyn flaenorol, gan fod pob les wedi ei ailnegodi fel y bydd pob ased ar les yn eiddo i'r Awdurdod erbyn 2016/17.

YMRWYMIADAU LESOEDD	*£'000*
Yn dod i ben o fewn 12 mis	28
Yn dod i ben ymhen rhwng 2 a 5 mlynedd	57
Yn dod i ben ar ôl 5 mlynedd	0
CYFANSWM ar gyfer 2013/14	**85**

32. BUDDION TERFYNU

Ni therfynodd yr Awdurdod gontractau yn 2013-14. Ni thalwyd costau terfynu yn 2013-14 na 2012-13, byddai unrhyw gostau wedi eu codi o fewn y flwyddyn a'r unig ymrwymiadau ar gyfer y dyfodol fydd pensiynau. Byddai'r ymrwymiadau hyn wedi eu cynnwys o fewn yr ymrwymiadau pensiynau dan IAS 19, ac o fewn Nodyn 33 datgelu pensiynau isod.

33. TRAFODION YN YMWNEUD Â BUDDION ÔL-GYFLOGI

Pensiynau

(i) **Staff Gwasanaethau Llywodraeth Leol a'r Ystafell Reoli**

Yn 2012-13 talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £870,554 (2012-2013, £865,268) sy'n 10.2% (2012-2013,10.2%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr, ac roedd yn cynnwys taliad lwmp-swm o £459,000 (2012-13, £459,000) i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n talu buddion diffiniedig i aelodau sy'n gysylltiedig â chyflog a gwasanaeth. Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actiwari'r Gronfa, yn seiliedig at werth actiwaraidd tair blynedd, gyda'r adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2013. Yn dilyn yr adolygiad, mae cyfraniad y cyflogwr yn mynd i godi'n gynyddrannol o 10.2% i 12.8% erbyn 2017-18. Dan y Rheoliadau Pensiynau cyfredol, mae cyfraddau'r cyfraniadau'n cael eu gosod i gwrdd â 100% o'r atebolrwydd cyffredinol i'r Gronfa.

Yn ystod 2013-2014, roedd y buddion blynyddoedd ychwanegol a chostau ymddeoliadau cynnar oherwydd diswyddiadau, £10,436 (2012 2013, £158,706) a dalwyd i weithwyr, sy'n 0.27% (2012-2013, 4.34%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr. Amcangyfrifir y bydd y cyfraniadau pensiwn sydd i'w talu i'r cynllun am flwyddyn ariannol 2014-15 yn £970,000 ar gyfer y cyflogwr.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd yn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Gronfa Bensiynau sydd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug CH7 6NA neu ar y wefan, www.siryfflint.gov.uk.

(ii) Diffoddwyr Tân

Mae cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun gyda buddion penodol, nad yw'n cael ei ariannu. Yn 2013-2014, talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £1,813,679 (2012-13, £1,851,594). Roedd y pensiynau a dalwyd o'r refeniw yn £469,060 (2012-2013, £432,739). Yn 2014-2015, amcangyfrifir mai cyfraniad y cyflogwr i'r cynllun fydd £1,785,000, a'r amcangyfrif am bensiynau a dalwyd o'r refeniw fydd £371,000. Mae'r rhan fwyaf o'r taliadau pensiwn i ddiffoddwyr tân sydd wedi ymddeol yn cael ei dalu o gyfrif Cronfa Bensiwn sy'n cael ei weinyddu gan yr Awdurdod, ac mae manylion y Gronfa a sut mae'n gweithredu i'w cael ar dud. 54.

Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 – Buddion Ymddeol

Yn unol â gofynion y Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol Rhif 19 – Buddion Ymddeol (IAS19), mae'n rhaid i'r Awdurdod ddatgelu rhywfaint o wybodaeth am asedau, ymrwymiadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn i'w weithwyr. Fel yr esbonir yn Nodyn 33, mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer Diffoddwyr Tân llawn amser sydd heb ei ariannu, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer gweithwyr eraill, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i weithwyr sydd wedi ymddeol y tu allan i ddarpariaethau'r cynlluniau.

Er mwyn cydymffurfio ag IAS19, bydd yr Awdurdod yn penodi actiwariaid yn flynyddol i asesu asedau ac ymrwymiadau'r ddau gynllun. Penodwyd Mercer i asesu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, ac Adran Actiwari'r Llywodraeth i asesu cynllun y diffoddwyr tân gan eu bod yn ymwneud â gweithwyr blaenorol a chyfredol Awdurdod Tân Gogledd Cymru. O ran y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, asesodd yr actiwari mai ymrwymiad net yr Awdurdod fel ar 31 Mawrth 2014 oedd £8.41 miliwn (31 Mawrth 2013 £9.74 miliwn) ac ar gyfer Cynllun y Diffoddwyr Tân, yr ymrwymiad oedd £235.57 fel ar 31 Mawrth 2014 (31 Mawrth 2013 £242.16 miliwn). Isod, ceir dadansoddiad o asedau ac ymrwymiadau'r ddau gynllun a'r rhagdybiaethau a wnaed yn y cyfrifiadau actiwaraidd.

Mae'r IASB (*International Accounting Standards Board*) wedi cyhoeddi IAS19 diwygiedig – Cyfrifyddu ar gyfer Costau Pensiwn, a ddaw i rym ar gyfer cyfnodau ariannol sy'n dechrau ar 1 Ionawr 2013 neu wedi hynny. Dyma'r prif newidiadau:-

- Cyfrifir yr enillion ar asedau ar y gyfradd ostyngedig, yn hytrach na chyfradd ddisgwyliedig ar gyfer enillion;
- Caiff y llog ar gost y gwasanaeth ei gynnwys yng nghost y gwasanaeth ei hun, ac

Ar gyfer yr Awdurdod hwn, fel yn achos y rhan fwyaf o sefydliadau, bydd hyn yn arwain at dâl uwch Elw a Cholled yn y dyfodol.

Caiff y datgeliad hwn ei ymgorffori'n llwyr yn Natganiad o Gyfrifon 2013-14.

Trafodion yn ymwneud â Buddion Ymddeol a gydnabyddir yn y cyfrifon

	Wedi eu hariannu		*Heb ei hariannu*	
	2012/13 ***£'000***	***2013/14*** ***£'000***	***2012/13*** ***£'000***	***2013/14*** ***£'000***
Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
Cost Gwasanaeth Net				
Cost Gyfredol Gwasanaeth	(582)	(773)	(4,790)	(5,880)
Cost Flaenorol Gwasanaeth	0	0	0	0
Setliadau	(30)	0	0	0
Incwm a Gwariant Ariannu & Buddsoddi				
Llog Net	(1,079)	(1,117)	(10,090)	(10,410)
Yr holl fudd diffiniedig a godir ar ddarparu gwasanaeth	(1,691)	(1,890)	(14,880)	'(16,290)
Costau Pensiwn Eraill a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
Adenillion ar Asedau (ac eithrio Llog)	771	689	0	0
Ailfesuriadau	(2,158)	1,638	(26,610)	16,810
Yr holl gostau pensiwn a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	(3,078)	437	(41,490)	520
Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd				
Gwrth-droi Ffioedd yn unol â'r Cod	12,045	13,685	-	-
Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn				
Cyfraniadau Cyflogwr	3,106	3,156		
Addasiadau ar gyfer y Grant Ychwanegol	3,755	3,806		

IAS 19 Addasiad Pensiwn i gost net gwasanaeth – Cyfrif Incwm a Gwariant

Addasiad i Gost Net Gwasanaeth	***2012/13 £'000***	***2013/14 £'000***
Costau Gwasanaeth Cyfredol	5,372	6,653
Costau Gwasanaeth Blaenorol	0	0
Cyfraniadau Cyflogwyr	(3,106)	(3,156)
Grant Atodol	(3,825)	(3,806)
Addasiad Actiwaraidd/Cwtogiad	30	0
Gwerth Trosglwyddiadau i mewn	70	0
Addasiad i gost Net Gwasanaeth	**(1,459)**	**(309)**

Dyma asedau ac ymrwymiadau pensiwn a gydnabyddir yn y fantolen sy'n deillio o rwymedigaeth yr Awdurdod o ran ei gynllun buddion diffiniedig:

	31 Mawrth	
	2013 £'000	***2014 £'000***
Cyfran amcangyfrifiedig y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	242,160	235,570
Cyfran amcangyfrifedig y rhwymedigaeth buddion diffiniedig yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	25,037	24,650
Cyfanswm cyfran amcangyfrifiedig yr ymrwymiadau	**267,197**	**260,220**
Cyfran yr asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	15,297	16,239
Diffyg Net Pensiynau	**251,900**	**243,981**

Asedau ac Ymrwymiadau mewn perthynas â Buddion Ol-gyflogaeth

Ailgysoni gwerth presennol ymrwymiadau'r cynllun (rhwymedigaeth buddion diffiniedig):

Ymrwymiadau	***2012/13 £'000 Clwyd***	***2012/13 £'000 Diffoddwyr Tân***	***2013/14 £'000 Clwyd***	***2013/14 £'000 Diffoddwyr Tân***
Balans ar 1 Ebrill	(21,037)	(206,630)	(25,037)	(242,160)
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	(582)	(4,790)	(773)	(5,880)
Gwerth Trosglwyddiadau i mewn	0	(70)	0	0
Llog	(1,079)	(10,090)	(1,098)	(10,410)
Cwtogiadau	(30)	0	0	0
Colled/Enillion Actiwaraidd	(2,675)	(26,610)	2,091	16,810
Buddion a dalwyd	623	7,120	427	7,280
Cyfraniad Aelodau	(257)	(1,090)	(260)	(1,210)
Ymrwymiadau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn	**(25,037)**	**(242,160)**	**(24,650)**	**(235,570)**

Mae'r enillion disgwyliedig ar asedau'r cynllun yn cael eu pennu drwy ystyried yr enillion disgwyliedig ar yr aseau sy'n sail i'r polisi buddsoddi cyfredol. Mae'r arenillion disgwyliedig ar fuddsoddiadau llog sefydlog yn seiliedig ar arenillion adbryniant gros, fel y maent ar ddyddiad y Fantolen. Cysoniad o werth teg Asedau'r cynllun, mae hyn yn ymwneud â Chronfa Bensiwn Clwyd yn unig:

Asedau	***2012/13 £'000***	***2013/14 £'000***
Balans 1 Ebrill	13,474	15,297
Llog ar Asedau Cynllun	771	689
Ailfesuriadau/Gweinyddu	517	(472)
Cyfraniadau Cyflogwr	901	892
Cyfraniadau Aelodau	257	260
Buddion a dalwyd	(623)	(427)
Asedau Pensiwn Net ar ddiwedd blwyddyn	**15,297**	**16,239**

Mae'r cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei ariannu ac felly mae wedi adeiladu asedau dros y blynyddoedd i gynhyrchu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau yn y dyfodol. Mae'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd yn cynnwys:

Categori Asedau	**Prisiau a ddyfynir mewn marchandoedd gweithredol**	**31 Mawrth 2013**	**31 Mawrth 2013**	`	**31 Mawrth 2014**	**31 Mawrth 2014**
		£'000	**%**		**£'000**	**%**
Gwarannau						
Dyfynnwyd yn y DU	Y	1,527	10.0		1,625	10.0
Dyfynnwyd yn fyd-eang	Y	765	5.0		974	6.0
Ni ddyfynnwyd yn fyd-eang	N	612	4.0		650	4.0
UDA	Y	459	3.0		487	3.0
Japan	Y	459	3.0		487	3.0
Ewrop	Y	306	2.0		487	3.0
Marchnadoedd sy'n ymddango	Y	1,071	7.0		974	6.0
Cyffindir	Y	153	1.0		162	1.0
Dwyrain Pell	Y	1,071	7.0		974	6.0
Bondiau						
Tramor Arall	N	2,295	15.0		2,273	14.0
Eiddo						
DU	Y	459	3.0		487	3.0
Tramor Arall	N	765	5.0		812	5.0
Amgen						
Cronfa fantoli/Ecwiti Preifat						
Nwyddau/GTAA	Y	5,049	33.0		5,360	33.0
Arian a chyfwerth ag arian						
Popeth	Y	306	2.0		487	3.0
Cyfansymiau	**0**	**15,297**	**100**		**16,239**	**100**

Gellir cael manylion am y newidiadau yn rheolau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, gan gynnwys newid o fuddion cyflog olaf i fuddion ailbrisiedig cyfartaledd gyrfa am wasanaeth o 1af Ebrill 2014 ymlaen, ar y ddolen ganlynol http://www.lgps.org.uk/lge/core/page.do?pageId=97977

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Petai'r rhagdybiaethau'n cael eu newid, mae'r effaith ar y data fel y tabl canlynol.

	CPLIL % Newid	Effaith CPLIL £ Miliwn	Diffoddwyr tân % Newid	Effaith diffoddwyr tân £Miliwn
Cyfradd Disgowntio	+0.1	(0.55)	-0.5	22.00
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	+0.1	0.56	+0.5	3.00
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiwn	+0.1	0.20	+0.5	18.00
Disgwyliad Oes + 1 Flwyddyn	1	0.45	1	4.00

:

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymiadau

Mae gwerth yr ymrwymiadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymiadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol. Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwariadd y Llywodraeth ac mae gwerth ymrwymiadau Cronfa Bensiwn Clwyd wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau:

	Cynllun y Diff. Tân		***Cronfa Bensiwn Clwyd***	
	2013 %	***2014 %***	***2013 %***	***2014 %***
Cyfradd Chwyddiant	2.5	2.5	2.4	2.4
Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.75	4.5	3.9	3.9
Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.5	2.5	2.4	2.4
Cyfradd Gostwng Ymrwymiadau'r Cynllun	4.3	4.4	4.4	4.6
	Disgwyliad oes Amcangyfrif 31 Mawrth 2014			
Disgwyliad oes yn 65	Dynion	Merched	Dynion	Merched
Pensiynwyr Cyfredol	23.5	25.5	23.3	25.8
Pensiynwyr yn y Dyfodol	26.6	28.6	26.2	29.2

Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân yn gynllun sydd heb ei ariannu, ac felly nid yw'n dal asedau i greu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau'r cynllun. Mae'r cyllid ar gyfer taliadau'r cynllun yn dod gan gyfraniadau'r cyflogwyr a'r gweithwyr yn y flwyddyn, a grant blynyddol gan Lywodraeth Cymru.

34. NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae amcanion yr Awdurdod yn ei wneud yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- risg credyd – y posibilirwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
- risg hylifedd – y posibilrwydd y gallai'r Awdurdod fod heb yr arian i gwrdd â'i ymrwymiadau i wneud taliadau
- risg y farchnad – y posibilrwydd y gallai colled ariannol ddod i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau megis cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau yn eu lle i reoli'r risgiau uchod. Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, cafodd yr Aelodau adroddiad sy'n amlinellu'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys i'w dilyn yn y flwyddyn, a gosod y Dangosyddion Darbodus am y flwyddyn. Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, ceir adroddiad yn nodi cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth, ac os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Darbodus. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae'r adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae'r ffordd y mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol yn cael ei nodi yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau, a gellir eu cael ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sef www.gwastan-gogcymru.org.uk.

Mae'r risg credyd uchaf yn ymwneud â buddsoddiadau, a rheolir y rhain trwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys fel y nodir uchod. Yn y farchnad gyfredol, nid yw'r Awdurdod ond yn buddsoddi ar gyfer y tymor byr, hyd at uchafswm o 3 mis, a hynny gyda sefydliadau sydd ar restr partïon i gontract yr Awdurdod. Bydd yr Awdurdod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf bob dydd am unrhyw newidiadau i statws credyd y sefydliadau ar restr y partïon i gontract, ac os bydd unrhyw sefydliadau'n cael eu hisraddio ac yn methu cwrdd â'r meini prawf sydd yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, byddant yn cael eu tynnu oddi ar y rhestr. Os bydd sefydliad yn methu ad-dalu buddsoddiad, yna gallai'r golled ariannol i'r Awdurdod fod yn uwch na £1 miliwn. Fodd bynnag, oherwydd rheoli'r portffolio'n ofalus, nid oes yr un sefydliad wedi methu ad-dalu arian sy'n ddyledus.

Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'n gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Gwnaed asesiad o effaith ariannol 1% o gynnydd mewn cyfraddau llog; byddai'r llog ar fenthyciad cyfradd amrywiol wedi codi £70k; a byddai'r llog oddi ar fuddsoddiadau wedi cynyddu £15k.

35. YMRWYMIADAU AMODOL

Pensiynau Diffoddwyr Tân y System RDS

Mae Diffoddwyr Tân y System RDS wedi gallu ymuno â'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Newydd ers 1 Ebrill 2006. Fodd bynnag, o ganlyniad i achos llys yn ymwneud â Rheoliadau Gweithwyr Rhan Amser (Atal triniaeth llai ffafriol), a ddaeth i rym ar 1 Gorffennaf 2000, mae hawl gan Ddiffoddwyr Tân y System RDS, dan rai amgylchiadau, brynu i mewn i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân o ddyddiad cynharach. Yr amcangyfrif cyfredol yw y gallai uchafswm y gost i'r Awdurdod fod hyd at £960k, ac mae darpariaeth o £667 wedi ei neilltuo i wrthbwyso'r costau hyn (gweler nodyn 2). Daethpwyd i gytundeb rhwng Undeb yr FBU a'r DCLG ac mae nawr yn fater o gyfrifo'r arian sy'n ddyledus i'r rhai a fydd yn cymryd y cynnig, a'r risg y bydd mwy o staff yn cymryd y cynnig nag a ragwelwyd.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif y Gronfa	*2012/13 £000*	*2013/14 £000*
INCWM		
Cyfraniadau Derbynadwy:		
Cyfraniadau arferol y Cyflogwr	(1,852)	(1,814)
Cost Afiechyd y Cyflogwr	(75)	(57)
Aelodau	(1,089)	(1,211)
Trosglwyddiadau i mewn	(65)	(4)
CYFANSWM	**(3,081)**	**(3,086)**
GWARIANT		
Buddion Taladwy:		
Taliadau Pensiwn	5,336	5,680
Cymudo buddion Pensiynau a Lwmp-swm	1,590	1,212
Taliadau i Ymadawyr, ac ar eu rhan:		
Trosglwyddiadau allan	0	0
CYFANSWM	**6,926**	**6,892**
SWM NET (TALIADWY)/DERBYNADWY CYN Y GRANT YCHWANEGOL	3,845	3,806
Grand Ychwanegol gan Lywodraeth Cymru	(3,845)	(3,806)
SWM NET (TALADWY)/DERBYNADWY AM Y FLWYDDYN	**0**	**0**

Datganiad Asedau Net	*2012/13 £000*	*2013/14 £000*
Asedau ac Ymrwymiadau Cyfredol Net:		
Grant Ychwanegol yn daladwy i/(oddi wrth) Lywodraeth Cymru	(1,117)	(694)
Swm yn ddyledus o'r / i'r Gronfa Gyffredinol	1,117	694
Asedau Net ar ddiwedd y flwyddyn	**0**	**0**

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n ymorol am Gronfeydd Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992 a 2007, a'r Awdurdod sy'n ei gweinyddu. Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbynadwy, yn cael ei ateb gan Grant Ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i'r cynllun yn drosglwyddiad o fuddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, ac mae trosglwyddiadau allan yn drosglwyddiad buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa, a dyma'r costau a gynhwysir yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Ychwanegol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru, a chaiff 80% o'r amcangyfrif ei dalu ym mis Gorffennaf. Roedd yr amcangyfrif ar gyfer 2013-14 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd eu gwasanaeth, ac yn seiliedig ar hyn, gellir amcangyfrif y taliad cymudo a ddaw'n ddyledus, a'r taliadau pensiwn ychwanegol. Yn 2013-14, amcangyfrif y Grant Ychwanegol oedd £3.786 miliwn a'r swm gwirioneddol oedd £3.80 miliwn. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd £0.694 miliwn yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru, ac mae hyn yn cyfateb yn fras i 20% o'r grant sy'n cael ei ôl-dalu.

Mae'r polisïau cyfrifyddu ar gyfer Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn gyson â'r polisïau cyfrifyddu sydd ar dudalennau 14 – 21.

Cyfraddau Cyfraniadau

Dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, cyfraddau'r cyfraniadau cyflogwr ar gyfer cynllun 2007 oedd 11% o gyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % 2013-14
Hyd at a chan gynnwys £15,000	8.5
Mwy na £15,000 a hyd at a chan gynnwys £21,000	9.1
Mwy na £21,000 a hyd at a chan gynnwys £30,000	9.6
Mwy na £30,000 a hyd at a chan gynnwys £40,000	9.9
Mwy na £40,000 a hyd at a chan gynnwys £50,000	10.1
Mwy na £50,000 a hyd at a chan gynnwys £60,000	10.2
Mwy na £60,000 a hyd at a chan gynnwys £100,000	10.5
Mwy na £100,000 a hyd at a chan gynnwys £120,000	10.8
Mwy na £120,000	11.1

Ar gyfer cynllun 1992 roedd cyfradd cyfraniad y cyflogwr yn 21.3% o'r cyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % 2013-14
Hyd at a chan gynnwys £15,000	11.0
Mwy na £15,000 a hyd at a chan gynnwys £21,000	11.9
Mwy na £21,000 a hyd at a chan gynnwys £30,000	12.9
Mwy na £30,000 a hyd at a chan gynnwys £40,000	13.2
Mwy na £40,000 a hyd at a chan gynnwys £50,000	13.5
Mwy na £50,000 a hyd at a chan gynnwys £60,000	13.7
Mwy na £60,000 a hyd at a chan gynnwys £100,000	14.1
Mwy na £100,000 a hyd at a chan gynnwys £120,000	14.5
Mwy na £120,000	15.0

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymiadau ar gyfer pensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymiadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 33 o'r datganiadau ariannol craidd (2014 - £235.57m, 2013 - £242.16m).